Redacţiunea Administraţiunea
Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A, Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 36)

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 199.—Anulŭ LIV. Braşovŭ, Duminecă 8 (20) Septemvre. 1891.

Braşovŭ, 7 Septemvre v.

De multŭ nu s'a vorbitŭ în foile ungurescĭ atâta de multŭ de poporulŭ românŭ şi în deosebĭ de poporulŭ românŭ ardeleanŭ, ca acum de când cu înalta visită ce-o făcŭ Domnitorulŭ nostru, Maiestatea Sa cesară şi regéscă apostolică, la Bistriţă, cu scopŭ de a asista la manevrele corpului alŭ 12-lea de armată din Transilvania.

Éraşĭ se turbură vremile şi se arată nuorĭ grei şi ameninţătorĭ pe cerulŭ politicŭ europénŭ. Lucru firescŭ dér că, ca tóte stăpânirile, trebue sĕ fiă îngrijată mai multŭ séu mai puţinŭ şi stăpânirea unguréscă şi trebue sĕ caute a linişti în totŭ chipulŭ popórele din ţéră, ca atuncĭ, când va bate ceasulŭ primejdiei, sĕ nu le afle nemulţămite.

Câtŭ pentru Ungurĭ, scimŭ, că ei suntŭ gata totdéuna a încheia „frăţietate" cu noi, numai sĕ ḑicemŭ cum ḑicŭ ei, sĕ sémţimŭ cum sémţescŭ ei şi sĕ fimŭ mândri, că ni-se dă prilegiu de a învĕţa unguresce, dela Kişdedovurĭ începêndŭ, până la universitate. Şi amŭ minţi décă amŭ ḑice, că ministrulŭ-preşedinte conte Szapary în privinţa acésta sĕ deosebesce de ceilalţĭ Ungurĭ.

Nu, elŭ nu dă de minciună firea lui ungurésca nicĭ în faţa norilorŭ grei, ce se rĕdică în situaţiunea din afară. De aceea elŭ nutresce speranţa, că cu câteva vorbe bune, cu câteva posturĭ de funcţionarĭ administrativĭ şi póte cu câteva mandate de deputaţĭ date Românilorŭ din graţiă, cu anumite condiţiunĭ, va puté prinde în mrejele lui şi pe Românĭ, cum crede, că i-a prinsŭ pe Saşii ardelenĭ.

De aicĭ vine, că de unŭ timpŭ încóce foile guvernului ungurescŭ ne totŭ dojenescŭ şi sfătuescŭ, sĕ lăsămŭ odată la o parte visurile nóstre şi drepturile naţionale, ce le pretindemŭ, şi sĕ ne împăcămŭ odată cu starea lucrurilorŭ, căcĭ atuncĭ, întroducêndu-se administraţia de statŭ, guvernulŭ va numi la diregătoriile dela comitate şi dintre Românĭ pe aceia, carĭ sciu bine unguresce şi suntŭ „bunĭ patrioţĭ".

Va sĕ ḑică ne cerŭ ca pentr'unŭ blidŭ de linte sĕ ne lăpĕdămŭ de drepturile limbei şi ale naţiei nóstre. Dér ceea ce trebue sĕ ne pună mai multŭ în uimire este cutezarea, cu care foile ungurescĭ vorŭ sĕ facă pe cetitorii lorŭ sĕ crédă, că poporulŭ românŭ ţĕranŭ nu vrea sĕ scie de lucrurĭ d'astea, de carĭ viséză numai conducĕtorii lui; că poporulŭ nu vrea alta decâtŭ, ca sĕ i-se micşoreze dările, sĕ capete o administraţiă mai bună şi o justiţiă mai eftină.

Rĕu mai cunoscŭ adversarii noştri poporulŭ românŭ décă credŭ asta dela elŭ; décă mai alesŭ credŭ că acestŭ poporŭ póte fi nepăsătorŭ faţă cu limba, legea şi datinele sale românescĭ. Rĕu cunoscŭ ei pe ţĕranulŭ nostru românŭ, décă credŭ, că nu-lŭ dore când vede, că nimenĭ nu ţine sémă de a se înţelege cu elŭ în limba lui, că nu-lŭ judecă în limba lui şi că deregătorii vorŭ ca sĕ fiă poporulŭ pentru ei, ér nu ei pentru poporŭ.

E dreptŭ, că poporulŭ românŭ, ca şi poporulŭ ungurescŭ şi ca şi orĭ ce altŭ poporŭ doresce sĕ i se micşoreze dările, dér cum o sĕ încépă cei dela putere lucrulŭ acesta, când acum din nou ministrulŭ de rĕsboiu cere sumuliţa de 18 milióne pentru armată?

E dreptŭ, că poporulŭ nostru doresce o administraţiă mai bună, dér cum o sĕ devie acésta mai bună, pe câtă vreme în funcţiunĭ numai icĭ colo cu mare greu şi cu marĭ lupte mai póte încăpé câte unŭ bărbatŭ din sînulŭ lui, cu simţŭ adevĕratŭ pentru elŭ?

Şi cum se va puté îmbunătăţi administraţiunea, când dela funcţionarĭ se cere înainte de tóte, ca sĕ se lapede de limba şi némulŭ sĕu?

E dreptŭ şi aceea, că poporulŭ românŭ doresce o justiţiă mai eftină. Dér cum o sĕ se ieftinéscă ea, când cu sila limbei ungurescĭ în tóte părţile, au ajunsŭ lucrurile aşa departe, încâtŭ ţĕranulŭ românŭ nu póte face unŭ pasŭ înaintea autorităţilorŭ, fără ca sĕ'şĭ ia cu cheltuială mare unŭ advocatŭ, care sĕ'lŭ pótă apĕra în limba maghiară?

Rĕu se înşélă dér acele foi ungurescĭ, carĭ, ca „Magyar Hirlap", credŭ, că ţĕranulŭ nostru românŭ nu vede unde e buba şi că nu simte prigonirea naţională; şi mai rĕu însĕ se înşélă décă credŭ, că poporulŭ va desavua, adecă va da de minciună vreodată pe conducĕtorii sĕi.

Poporulŭ românŭ pretinde înainte de tóte *drepturĭ*, ca poporŭ românescŭ, cu limbă, cu cultură şi cu aspiraţiunĭ românescĭ, căcĭ avêndŭ odată aceste drepturĭ sciva elŭ sĕ-şĭ ajute însuşĭ, fără a mai avé trebuinţă de graţia d-lui Szapary şi a celorŭ dimprejurulŭ lui.

Majestatea Sa la Bistriţa.

Sâmbătă, în 1 (13) Septemvre c. a sositŭ Majestatea Sa la Bistriţa, între Saşĭ şi între Românĭ, dér n'a prea datŭ faţă nicĭ cu Saşii, nicĭ cu Românii, căcĭ în totŭ timpulŭ, câtŭ a petrecutŭ Majestatea Sa la Bistriţa, a fostŭ încunjuratŭ numai de ómenĭ de-ai ministeriului ungurescŭ şi de-ai Curţii dela Viena.

De-altmintrelea au prinsŭ bine şi Saşii şi Românii, căcĭ ei au formatŭ mulţimea, care a aclamatŭ pe monarchŭ şi pe ei i-a înşelatŭ fişpanulŭ dela Bistriţa de-alungulŭ stradelorŭ dela Bistriţa dela gară până în oraşŭ, aşa că înalţii óspeţĭ, sosindŭ dela gară, trecură cu trăsurile printre ei. Intr'una din aceste trăsurĭ se afla Majestatea Sa alăturĭ cu ministrulŭ-preşedinte Szapary, la ale căruia urechĭ ajunseră câteva strigăte de „sĕ trăéscă" din partea ţĕranilorŭ românĭ. Acestea au fostŭ însĕ aprópe singurile accente românescĭ, pe carĭ le-a pututŭ audi Majestatea Sa în decursulŭ petrecerei sale la Bistriţa, căcĭ ministrulŭ-preşedinte Szapary împreună cu fişpanulŭ dela Bistriţa şi cu alte organe ale lorŭ au luatŭ tóte mijlócele pentru a nu lăsa sĕ străbată la urechile Maiestăţii Sale nicĭ o voce românéscă, ér oraşulŭ Bistriţa îi dete o înfăţişare curatŭ maghiară. Stradele fură împodobite numai cu stégurĭ ungurescĭ, musicele cântau prin birturĭ şi prin cafenele unguresce; cu unŭ cuvêntŭ de nu vedeai poporulŭ îmbrăcatŭ în haine românescĭ şi săsescĭ, îţĭ părea că ai fi în Dobriţinŭ şi nu în Bistriţa. Primarulŭ orăşenescŭ fŭ opritŭ de a saluta pe monarchŭ în limba germană şi fŭ silitŭ a vorbi în limba ungurécă; locuitorilorŭ saşĭ li-s'a interḑisŭ de-aşĭ împodobi casele lorŭ cu stindarde săsescĭ şi li-se porunci sĕ arboreze pe casele lorŭ, vrêndŭ nevrêndŭ, stindarde ungurescĭ; ba fişpanulŭ dela Bistriţa a mersŭ aşa departe, încâtŭ a datŭ ordinŭ, ca pe când va veni Maiestatea Sa sĕ se ştérgă de pe tablele de prin comune tóte inscripţiile românescĭ şi săsescĭ şi sĕ rĕmână pretutindenea numai inscripţiile ungurescĭ.

Se'nţelege de sine, că în urma acésta locuitorii românĭ şi saşĭ din Bistriţa au trebuitŭ sĕ se simţă fórte măhniţĭ şi mulţĭ dintre ei şi-au şi datŭ pe faţă măhnirea acésta. Despre unŭ advocatŭ românŭ din Bistriţa spune corespondentulŭ unei foi ungurescĭ, că a preferitŭ sĕ fugă din Bistriţa, decâtŭ sĕ-şĭ împodobéscă casa lui cu stégŭ unguresc. Dintre Saşĭ, unii îndată ce auḑiră că pe primarulŭ l'au opritŭ de a vorbi

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Săpătorulŭ de comori*)

A fostŭ odată unŭ omŭ, care avea cu ce trăi dér nu era mulţumitŭ. Dorea sĕ fiă putredŭ de avutŭ. Ḑiua-nóptea se gândea mereu, cum şi-ar puté ajunge scopulŭ? — Tóte însĕ înzadarŭ!

Odată, tocmai când era sĕ adórmă, étă, i-se arată înaintea patului unŭ omŭ micŭ negriciosŭ şi-i ḑice:

„Petre, dorinţa ta sĕ se împlinéscă, vréu sĕ te facŭ bogatŭ, încâtŭ sĕ nu scii, ce ai la casă, şi pentru ostenéla mea, sĕ nu mĭ plătescĭ nimicŭ."

Petru zîmbi şi întrebă:

— „Ce sĕ facŭ déră ca sĕ fiu bogatŭ?"

— „Sĕ te scolĭ, sĕ te îmbracĭ iute sĕ-ţĭ iai sĕcurea şi hârleţulŭ şi sĕ vii cu mine în pădure. Eu cunoscŭ doi ómenĭ bogaţĭ, carĭ s'au săturatŭ de bogăţiă. Cu unulŭ din doi poţĭ face bunŭ tĕrgŭ!"

— „Décă-i numai atâta, ḑise Petru, îmĭ pare bine. Marĭ nebunĭ trebue sĕ fiă dumnialorŭ, décă s'au săturatŭ de bogăţiă!"

Petru îndată a fostŭ gata, luă sĕcurea şi hârleţulŭ şi plecă cu piticulŭ.

Era nópte, de nu se vedea mâna Petru voia sĕ se întórcă şi sĕ iée lampa, piticulŭ însĕ rîse şi ḑise că nu este de lipsă, apoi strigă: „Hop, văpaiă de comorĭ, hop," şi deodată o flacără vînĕtă le juca pe dinainte şi le lumina calea.

Astfelŭ ajunseră în pădure, lângă unŭ stejarŭ mare omulŭ micŭ se opresce şi ḑice:

— „Şedĭ aicĭ josŭ si nu ḑice nimicŭ! Vedĭ colo peteculŭ celŭ luminosŭ? Acolo arde comóra, eu mĕ ducŭ la ea şi facŭ sĕ stée în locŭ."

— „Dér unde-sŭ cei doi nebunĭ?" întrebă Petru.

— „Vinŭ şi aceia," rĕspunse piticulŭ.

Petru şeḑu josŭ, piticulŭ puse petri în jurulŭ petecului luminosŭ şi éră strigă: „Hop, văpaiă de comorĭ, hop!" Atuncĭ din tóte părţile veniră flacărĭ vinete şi începură sĕ jóce. Piticulŭ însĕ se duse la Petru şi ḑise:

„Acum aşteptă pană vei auḑi că bate mieḑulŭ nopţii. Atuncĭ du-te şi sapă. Văpăile de comorĭ nu ardŭ, ele dau numai lumină!" Cu acestea se făcŭ nevĕḑutŭ.

Pe omŭ începeau sĕ-lŭ cuprindă fiorĭ, pentru-că jurŭ împrejurŭ de elŭ era mare linişte.

In sfêrşitŭ bătŭ două-spre-ḑece, elŭ îşĭ ia sĕcurea şi hârleţulŭ şi intră în cerculŭ flacărilorŭ şi începe sĕ sape. Deodată sĕ lovesce hârleţulŭ de o pĕtră. [Ecă vine comóra, îşĭ gândi elŭ, şi inima-i bătea de bucuriă. Aşa uşorŭ totŭ n'a gânditŭ că se póte face cineva bogatŭ. Iute dete totŭ pămêntulŭ într'o parte şi vĕḑu o lespede mare de ferŭ, pe care după ce o ridică, vĕḑu o gaură négră în patru cornurĭ.

„Ei, sĕ vĕdŭ, câtŭ e d'afundă", îşĭ gândea elŭ şi slobodḑi códa hârleţului în josŭ, dér nu ajunse la fundŭ. Aicĭ e comóră ḑise elŭ, şi intră cu picióreíe în grópă, voia sĕ se lase în josŭ ca unŭ urloierŭ. Asta însĕ merse aşa de iute, încâtŭ îşĭ pierdŭ şi auḑulŭ şi vederea. Când îşĭ veni în fire, se afla într'o peşteră mare şi întunecósă. Acolo îi era forte frică şi ar fi strigatŭ bucurosŭ din tóte puterile, décă i-ar fi fostŭ iertatŭ. Pipăi împrejurŭ pe la păreţĭ şi deodată auḑi o voce bĕtrânéscă:

— „Cine e aicĭ?"

Elŭ însĕ nu rĕspunse nimicŭ şi asta i-a fostŭ noroculŭ. Acesta va fi nebunulŭ gândi elŭ şi rĕsuflă odată.

Deodată se deschise o uşă şi elŭ vĕḑŭ altă peşteră înaintea sa. Elŭ rĕmase cu gura căscată, mirându-se.

In peşteră, înaintea unei lăḑĭ, plină de aurŭ păn'în vêrfŭ, stetea unŭ omŭ bĕtrânŭ-bĕtrânŭ. Pe tidva lui mai atêrnau numai câteva şuviţe subţirĭ ér barba albă ca zăpada ajungea până în ladă. Faţa bĕtrânului aşa era de încreţită, încâtŭ ţi-se părea, că este unŭ ogorŭ arată de curêndŭ. Ochii neîntreruptŭ erau aţintiţĭ spre aurŭ şi cu degetele lui lungĭ şi uscate numĕra la galbinĭ neîncetatŭ făcêndŭ sĕ sune fiă-care galbinŭ. Elŭ purta unŭ halatŭ lungŭ, care nu se mai cunoscea de ce colóre a fostŭ şi aşa era de sdrenţosŭ, încâtŭ nicĭ cerşitorulŭ celŭ mai sĕracŭ nu ţi-ar fi ḑisŭ pentru elŭ: „fiă-ţĭ pausŭ în raiu". Inaintea bĕtrânului era unŭ urciorŭ de pămêntŭ, plinŭ cu apă, ér lângă urciorŭ cătева cojĭ de pâne uscată şi mucedă.

Ţĕranulŭ nostru se minuna de lu-

*) Din „Poveştĭ alese", inedite adunate de *Moşulŭ*.

limba germană, s'au supĕratŭ şi au luatŭ josŭ de pe casele lorŭ stégurile unguresci; alţii dintre Saşĭ cu intenţiune arborară stégurĭ săsescĭ, aşa că organele unguresci trebuiră cu poliţia sĕ le ia josŭ. Mulţĭ pe lângă tótă porunca, ce li-s'a datŭ, nu voiră sĕ-şĭ împodobéscă casele lorŭ cu nicĭ unŭ felŭ de stégŭ. Mai rĕu i-a păcălitŭ însĕ pe „patrioţĭ" arendatorulŭ orăşenescŭ de regalii. Acesta nu dise nimicŭ, ci în momentulŭ ultimŭ tocmai când sosia dela gară Maiestatea Sa, arborà repede stégurĭ naţionale săsescĭ pe tóte casele ce se ţinŭ de regalii aşa că nu mai avură vreme organele poliţiei ca sĕ le ia josŭ, ér după ce trecù serbarea primirei Majestăţii Sale, le luară, ce e dreptŭ, dér era cevaşĭ prea târdiu, căcĭ colorile nemaghiare apucaseră a orbi ochii multorŭ „patrioţĭ."

După cele premerse nu e mirare, décă sosirea Majestăţii Sale la Bistriţa nicĭ-decum nu i-a găsitŭ pe Saşĭ într'o „frăţietate" tocmai aşa „intimă" cu Maghiarii. Intre ei se iscară tocmai dilele acestea diferite conflicte mai marĭ şi mai micĭ, ér la conductulŭ de torţe, ce s'a făcutŭ séra în onórea Maiestăţii Sale isbucnì o adevĕrată luptă între strigăte de „Hoch" ale Saşilorŭ şi între „éljen"-urile unguresci, strigândŭ care de care mai tare şi mai demonstrativŭ cu scopulŭ, ca de nĕcasŭ unii sĕ înece vocea celorlalţĭ.

Câtŭ pentru Românĭ, amŭ sciutŭ înainte, că pentru ei aşa s'a hotărîtŭ, ca sĕ nu fiă luaţĭ în sémă;—nicĭ unŭ semnŭ de vieţă naţională, nicĭ o vorbire românéscă nu s'a auditŭ. A fostŭ representată, ce-i dreptŭ, şi biserica românéscă gr. cat. prin Escelenţa Sa Metropolitulŭ *Dr. Ioanŭ Vancea* dela Blaşiu, ér biserica gr. or. prin Escelenţa Sa Metropolitulŭ *Miron Romanul* dela Sibiiu, amêndoi archiereii însĕ au vorbitŭ în limba maghiară.

Vorbirea Metropolitului dela Blaşiu pănă acum o cunóscemŭ numai din cuprinsulŭ unei telegrame, ce ni-s'a trimisŭ dela Bistriţa. In ea a accentuatŭ Escelenţa Sa sentimentele de fidelitate către tronŭ, moştenite dela străbunĭ, ér Majestatea Sa dise în rĕspunsulŭ sĕu, că nu se îndoesce, cumcă fiiĭ bisericei române unite „pe lângă virtuţile aceste moştenite dela strămoşĭ, vorŭ fi totŭ aşa de zeloşĭ servitorĭ ai bisericei, ca şi fii credincioşĭ ai patriei."

Mai mare svonŭ a produsŭ vorbirea Metropolitului dela Sibiiu, *Miron Romanulŭ*. Escelenţa Sa dise între altele:

„Intre raporturile nóstre interne din ţĕră, *carĭ dau une-orĭ prilegiu la îngrijirĭ îndreptăţite*, ne servesce spre mare mângăiere sufletéscă a sci, că Majestatea Vóstră Vĕ înduraţĭ a Vĕ estinde grija părintéscă de-opotrivă asupra tuturorŭ supuşilorŭ credincioşĭ, *fără deosebire de religiune şi naţionalitate.* Nutréscă alţii orĭ şi ce părere despre nisuinţele bisericei nóstre naţionale, preoţimea şi poporulŭ credinciosŭ alŭ acestei biserice va face şi în viitorŭ pentru înaintarea binelui obştescŭ totŭ ce i este posibilŭ pe lângă scutirea intereselorŭ vitale, îndreptăţite şi patriotice ale *religiunei* şi *naţionalităţii.*"

La acéstă vorbire rĕspunse Majestatea Sa: „Primescŭ cu sinceră mulţămită omagiile şi alipirea credinciósă a clerului bisericei gr. or. române.

„Fiţĭ convinşĭ, că paladiulŭ celŭ mai firmŭ alŭ religiunei şi naţionalităţii D-Vóstrĕ este legalulŭ organismŭ de statŭ. Consideraţĭ de o problemă principală a misiunei sacre, ce o aveţĭ, a cultiva nu numai pacea confesională, ci şi cea naţională, şi pe lângă declararea graţiei mele regescĭ, Vĕ asigurŭ, că biserica D-Vóstrĕ şi instituţiunile ei fundamentale potŭ conta şi de acum înainte la grijea mea binevoitóre".

Atâtŭ vorbirea Escelenţei Sale Metropolitului Miron, câtŭ şi vorbirea Majestăţii Sale au produsŭ mare rĕsunetŭ în întréga pressă unguréscă. Foile unguresci dicŭ, că cuvintele *„îngrijirĭ îndreptăţite"* din vorbirea Metropolitului Miron suntŭ o plângere în contra Maghiarilorŭ. Mai vêrtosŭ le este nĕcazŭ însĕ din causă, că Metropolitulŭ a accentuatŭ pe lângă religiune şi naţionalitatea. Foile unguresci ar fi doritŭ, ca Escelenţa Sa sĕ nu mai facă nicĭ o amintire de naţionalitate, ci sĕ se fi mulţumitŭ numai a promite, că orĭ ne vorŭ ucide stăpânitorii vieţa nóstră naţională, orĭ nu, noi totŭ slugĭ plecate ale lorŭ vomŭ fi.

In faţa acestei măhnirĭ a lorŭ, foile unguresci se mângăe cu vorbirea Majestăţii Sale, pe care o consideră ca o dojenire la adresa Românilorŭ. Ce mai umblaţĭ voi, — dicŭ foile unguresci — sĕ rĕsturnaţĭ legile, ce vi-le face guvernulŭ ţĕrei? Nu v'a spusŭ Majestatea Sa, că cea mai puternică asigurare a naţionalităţii vóstre este organismulŭ legalŭ alŭ statului?

Inainte de tóte trebue sĕ se scie, că după obiceiulŭ constituţionalŭ, ceea ce vorbesce le asémĕnă prilejurĭ monarchulŭ, se pune pe hârtiă de către guvernŭ şi cei ce vorbescŭ către Maiestatea Sa, trebue sĕ se arate înainte guvernului.

Dér orĭ ce ar dice foile unguresci, chiar şi din enunciaţiunile prea înalte făcute la Bistriţa se vede, că Majestatea Sa nu are şi nu póte avè intenţiunea de a ne face sĕ ne lăpĕdămŭ de limba şi naţionalitatea nóstră, nu condamnă şi nu póte condamna lupta pentru asigurarea esistenţei nóstre naţionale!

Mai amintimŭ la acestŭ locŭ, că superitendentulŭ săsescŭ Teutsch la Bistriţa a salutatŭ pe Majestatea Sa în numele bisericei evangelice printr'unŭ discursŭ rostitŭ în limba germană.

Péntru ce óre nu şĭ-au ţinutŭ şi archierii noştri vorbirile lorŭ în limba bisericelorŭ nóstre naţionale, căcĭ şi aceste biserice suntŭ totŭ atâtŭ de autonome, ca şi biserica săséscă evangelică?

*

Mercurĭ dimineţa, în 4 (16) Septemvre, a sositŭ Majestatea Sa în Timişóra, unde s'a dusŭ pentru a visita esposiţia de-acolo. Aicĭ 'i s'a făcutŭ Majestăţii Sale o primire şi mai maghiarónă ca la Bistriţa. Episcopulŭ Al. Dessewfy, care conduse deputaţiunea clerului romano-catolicŭ din diecesa Cenadului, nu se genà a-şĭ termina vorbirea sa cu cuvintele: Sĕ trăiţĭ Majestate la mulţĭ anĭ, dér sĕ trăiţĭ mai alesŭ pentru binele şi fericirea credinciósei naţiunĭ maghiare."

Aicĭ încă s'au presentatŭ archiereii românĭ M i h a l i dela Lugoşŭ, M e ţ i a n u dela Aradŭ şi P o p e a dela Caransebeşu. A vorbitŭ pentru biserica română gr. cat. Episcopulŭ Mihali, ér pentru biserica română gr. or. Episcopulŭ Meţianŭ.

Visitândŭ esposiţia, Majestatea Sa a avutŭ sĕ admire acolo o cadră mare şi frumósă, sculptată cu multă artă din partea a trei tinerĭ românĭ din comuna Beleşŭ, carĭ nicĭ-odată n'au învĕţatŭ acéstă măestriă.

In Fiume a petrecutŭ Majestatea Sa numai până la 4 óre p. m., când a continuatŭ calea spre Miramare.

CRONICA POLITICĂ.

— 7 (19) Septemvrie.

— Din partea foilorŭ unguresci este întimpinată cu multă bucuriă **călĕtoria Majestăţii Sale printre naţionalităţĭ.** Ele dicŭ, că deşi Majestatea Sa s'a hotărîtŭ sĕ facă acéstă călĕtoriă din incidentulŭ manevrelorŭ, scopulŭ călĕtoriei însĕ nu este întru atâta de natură militară, câtŭ mai multŭ de natură politică, pentru-că nu mai încape nicĭ o îndoiélă — dicŭ ele — că Majestatea Sa numai pentru aceea călĕtoresce printre naţionalităţĭ, pentru ca sĕ le dojenéscă, sĕ le îmblândéscă şi sĕ le facă a nu mai cârti nimicŭ în contra stăpânirei unguresci şi a modului, cum acésta tractéză cu naţionalităţile. Ca dovadă se provócă la dojana ce a făcut'o Majestatea Sa Slovacilorŭ, cu ocasiunea petrecerei Sale în Galgoţŭ; o asemenea dojană vĕdŭ ele şi în cuvintele, ce le-a adresatŭ Majestatea Sa la Bistriţa Metropolitului Mironŭ, provocându-se la „organismulŭ de statŭ legalŭ".

In privinţa acestor clevetirĭ ale foilorŭ, unguresci, diarulŭ sêrbescŭ *„Branik"*, după ce aduce în întregŭ cuprinsulŭ sĕu vorbirea Metropolitului Mironŭ şi rĕspunsulŭ Majestăţii Sale, se esprimă astfelŭ:

„Foile politice maghiare năpădescŭ asupra Metropolitului românŭ, pentru-că şĭ-a recomandatŭ poporulŭ sĕu graţiei de domnitorŭ a Majestăţii Sale. Ilŭ învinovăţescŭ urîtŭ, ca şi-când elŭ ar fi în contra „organismului statului" ungarŭ. Noi nu scimŭ, că plângêndu-se cineva către regele încoronatŭ legalŭ în contra unorŭ stăpânitorĭ de nicĭ o trébă, comiţĭ delictŭ în contra statului. Orĭ dóră în rege nu e personificată ideia statului?! Dér nenorociţii de ei vréu sĕ clevetéscă, — căcĭ acstae li-e meşteşugulŭ".

— Organulŭ Cehilorŭ tineri „Narodni List" din Praga scrie cu multă bucuriă despre **înfrăţirea croată-cehică** la esposiţiunea din Agram. Adunarea cea mai nouĕ de representanţĭ slavĭ în Agram, dice elŭ, a arătatŭ ce progrese a făcutŭ *ideea croată* şi de ce popularitate se bucură partida lui *Starcevicĭ*; aceasta este însemnătatea decisiunilorŭ luate în Agram, frumosulŭ visŭ a lui *Harlicesk* începe a se împlini. Popórele înrudite carĭ au o minte tare şi o inimă, ce sĕ îndreptă în potriva orĭ cărei *tirănii*, ele au învĕţatŭ în gréua lorŭ strîmtóre, de a-şĭ ridica braţele în contra *ucigaşilorŭ* lorŭ, şi au cunoscutŭ acumŭ propria lorŭ putere. Atâtŭ Croaţii, câtŭ şi Cehii vorŭ sĕ-şĭ pretindă dreptulŭ lorŭ publicŭ. *Unirea solidară* a Cehilorŭ, Croaţilorŭ şi Slovenilorŭ, este *rĕspunsulŭ celŭ mai potrivitŭ faţă cu dualismulŭ* şi *faţă cu maghiarismulŭ îngâmfatŭ*, care a *înşelatŭ* pe Croaţĭ. — Arătândŭ ceea ce scrie fóia cehică, „Neues Pester Journal" dice: „Putemŭ sĕ asigurămŭ pe fóia cehică, că Maghiarii şi în viitorŭ vorŭ fi totŭ aşa de „îngâmfaţĭ" de a respinge energicŭ amesteculŭ Cehilorŭ în afacerile ţĕrilorŭ corónei ungare, şi de-a nu recunósce aşa numitulŭ dreptŭ publicŭ boemŭ. Dualismulŭ — se va dovedì însĕ destulŭ de tare spre a nu se derîma, numai pentru că'lŭ suflă o fóiă cehică.

— In sĕptĕmâna acésta a ţinutŭ **împĕratulŭ Germaniei** unŭ toastŭ la Erfurt, în care a disŭ, că aicĭ la oraşulŭ acesta a dejositŭ *„parvenitulŭ corsicanŭ"* (Napoleonŭ celŭ mare) Prusia. Pressa francesă ocupându-se de acest cas e fórte amărîtă de cuvintele rostite de împĕratulŭ Vilhelm în acestŭ toastŭ, cu deosebire de cuvintele parvenitului corsicanŭ. „Journal des Debats" dice, că acésta e o manifestaţiune a indisposiţiunei împĕratului din causa *înţelegerei franco-ruse*. Alte diare dicŭ, că intenţiunea împĕratului a fostŭ sĕ ţină deştepte pasiunile naţionale în contra Franciei. Diarulŭ „Liberte" din Parisŭ scrie: Décă Germania nu póte sĕ uite anulŭ 1813, atuncĭ nicĭ Francia nu póte sĕ uite catastrofa din 1870.

---

crurile acestea cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ în peşteră, unde era umedŭ şi rece, erau acăţate blănile cele mai frumóse şi jurŭ împrejurŭ, pe mai multe mese, erau fripturĭ gustóse şi vinurile cele mai alese.

In sfêrşitŭ dise bĕtrânulŭ către ţĕranŭ:

— „M'am săturatŭ de bogăţiă! Vréi sĕ iai loculŭ meu?"

Ţĕranulŭ făcù cu capulŭ, că da.

— „Bine! Totŭ aurulŭ acesta e alŭ tĕu, décă eştĭ în stare sĕ trăescĭ, cum am trăitŭ eu."

Cu acestea se ridică şi ţĕranulŭ trebui sĕ şédă înaintea lădii.

Abia îşĭ cuprinse loculŭ şi a trebuitŭ sĕ totŭ numere şi éră sĕ numere şi nu-i era iertatŭ sĕ-şĭ iée ochii dela banĭ. Când se deslipia o petricică de undeva, se spăria pentru-că gândia, că vinŭ hoţii. Numĕrândŭ, ilŭ ajunsese fómea şi-i era sete, ér mâncările mirosiau atâtŭ de plăcutŭ şi vinulŭ sclipia atâtŭ de curatŭ! Elŭ întinse mâna după o farfuriă.

— „Stăi!" strigà bĕtrânulŭ, „nu ne-amŭ învoitŭ aşa! Sĕ-mĭ dai unŭ galbinŭ mai întêiu!"

Ţĕranulŭ băgà mâna în ladă, dér n'a fostŭ în stare sĕ se despartă de galbinii, carĭ sclipiau şi sunau atâtŭ de frumosŭ. A mâncatŭ o cójă uscată de pâne, a înghiţitŭ odată apă şi érăşĭ a începutŭ sĕ numere.

Acum începù sĕ-i fiă frigŭ şi vrù sĕ iée o blană căldurósă.

— „Stăi!" strigà bĕtrânulŭ, „că nu ne-amŭ învoitŭ aşa. Doi galbinĭ mai întêiu."

Ţĕranulŭ însĕ mai bine ar fi degeratŭ de frigŭ, decâtŭ sĕ se despartă de galbinĭ.

Astfelŭ şedù şi numĕrà flămândŭ, duse sete şi degerà. In fine adormì. Când se deşteptà era rădimatŭ de părete şi bĕtrânulŭ şedea érăşĭ înaintea lădii şi dise:

— „De ce cauţĭ aurŭ, décă nu-lŭ sci preţui? Cincĭ-decĭ de anĭ am trăitŭ pe pămêntŭ, aşa cum mĕ vedĭ că trăescŭ aicĭ, tu nicĭ o di n'ai putută trăi ca mine, ci ai adurmitŭ numĕrândŭ la banĭ. Numĕratulŭ banilorŭ nu te-a săturatŭ, sclipirea aurului nu te-a încăldită, sunetulŭ plăcutŭ alŭ aurului nu te-a ţinutŭ trézŭ. Ce cauţĭ în casa mea?"

— „Aurŭ, bĕtrânule nebunŭ", rĕspunse Petrea, „dér nu ca sĕ duc lipsă şi sĕ degerŭ! Vréu sĕ am aurŭ, ca sĕ scapŭ de tóte nĕcazurile, dér inima mea sĕ nu fiă legată de aurŭ, pentru că vréu sĕ trăescŭ bine."

— „Omule, ţi se póte face pe voiă", dise bĕtrânulŭ arătândŭ spre o uşă.

Ţĕranulŭ îşĭ gândia: aha, acum vine alŭ doilea nebunŭ! Cu ăsta póte că voiu face trébă!"

Ţĕranulŭ puse mâna pe zarŭ, uşa se deschise şi înaintea lui vĕdù o galeriă întunecósă. Bĕtrânulŭ însĕ strigà: „Hop, văpaiă de comorĭ, hop! du pe omulŭ ăsta la feciorulŭ meu!" şi o flacără vînĕtă merse înaintea ţĕranului.

Când se făcù flacăra nevĕdută, galeria se luminà şi deodată ţĕranulŭ se afla în faţa unei grădinĭ pompóse.

Grădină aşa frumósă nu mai vĕduse élŭ nicĭ-odată. Ce lucru minunatŭ! Pe arborii înfloriţĭ sburau felŭ de felŭ de pasĕrĭ şi cântau de-ţĭ era mai mare dragulŭ; pe lângă cărărĭ erau aşedate figurĭ marĭ de aurŭ şi argintŭ; icĭ colo erau făcute grote, în carĭ erau perinele cele mai moi; fântânĭ săritóre aruncau susŭ în aerŭ profumurile cele mai plăcute, în lacurĭ limpedĭ ca cristalulŭ înotau lebede albe, ér sub arborii cei înalţĭ păsceau cerbĭ şi căprióre îmblândite.

„Aicea-i de mine" gândea ţĕranulŭ, „aşa ceva îmĭ place!" Şi merse mai departe şi ajunse la nisce curţĭ, carĭ erau zidite din marmoră albă, cu uşĭ de aurŭ, la ferestri cu geamurĭ colorate.

Când ţĕranulŭ privia la curţĭ cu ochii înholbaţĭ, vine o slugă cu paltonŭ auritŭ, cusutŭ cu petri preţióse, şi-lŭ poftì sĕ mérgă după elŭ.

Urcară pe nisce trepte de argintŭ şi trecură prin unŭ şirŭ lungŭ de odăi, dintre carĭ una era mai frumósă ca cealaltă. In tóte erau domnĭ şi dómne îmbrăcate elegantŭ, carĭ însĕ toţĭ păreau fără voiă, posomorîţĭ. Mai în urmă ajunseră într'o odaiă pe lângă care celelalte ţi-se păreau sĕrăcăciόse. Era întrégă din aurŭ şi padimentulŭ era o oglindă dintr'o singură sticlă.

Sluga păşi înainte, făcù o închinăciune şi dise: „stăpâne aicĭ e omulŭ, care vrea sĕ-ţĭ ocupe loculŭ!" Deodată

— Lângă orașulŭ Vitry, în Francia, a trecutŭ președintele Carnot în revistă trupele francese, carĭ au luatŭ parte la manevre, în numĕrŭ de 120,000 ómenĭ. Defilarea trupelorŭ a fostŭ imposantă, cu deosebire difilarea divisiunei de cavaleriă; 16.000 călărețĭ în galopŭ au escilatŭ admirațiunea publicului, care era în numĕrŭ de 50,000. După terminarea defilării, președintele *Carnot* s'a întorsŭ în orașŭ, aclamatŭ cu entusiasmŭ de mulțime.

— In conferințele **ministeriale comune** din Viena se va tracta și bugetulŭ militarŭ, și anume cererea de credite nouĕ pentru armată. Acumŭ câteva sĕptĕmânĭ se respândise faima, că se va cere unŭ creditŭ de 20 milióne pentru armată. Deși sgomotele aceste au fostŭ desmințite în modŭ oficialŭ, totușĭ — ḑice „Budapester Tgbltt“ — se vor cere credite nouĕ de mai multe milióne pentru scopurile armatei, unŭ creditŭ mai mare pentu armată va fi fatalŭ pentru starea actuală financiară.

SCIRILE ḐILEI.

— 7 (19) Septemvre.

Metropolitulŭ Vancea la Gherla. Ni-se scrie, că Escelența Sa Metropolitulŭ *Vancea*, re'ntorcêndu-se dela Bistrița, a mersŭ la Gherla in trăsură cu P. S. S. Episcopulŭ *Sabo*. Aicĭ a fostŭ Escelența Sa Metropolitulŭ bineventatŭ din partea capitulului diecesanŭ, a visitatŭ seminariulŭ teologicŭ și a făcutŭ după aceea o preumblare cu trăsura prin orașŭ însoțitŭ de Episcopulŭ Sabo. Joi la 5 óre p. m. Escelența Sa a plecatŭ la Blașiu.

*
* *

Jertfă pentru șcólă. Din comuna mare *Secŭ* ni-se scrie, că bunulŭ poporŭ românŭ de acolo, care față cu 4000 de Ungurĭ abia se află în numĕrŭ de vre-o 500 de suflete, vĕḑêndu-șĭ debila lorŭ școlă amenințată din partea contrarilorŭ culturei nóstre naționale, s'a hotărîtŭ cu orĭ ce jertfe sĕ mântuéscă acéstă școlă, ridicându-o la o stare de înflorire așa, ca sĕ nu 'i se mai pótă băga nicĭ o vină din partea nimĕrui. Spre scopulŭ acesta, bravulŭ poporŭ din Secŭ ,în ședința comitetului școlar ținută ḑilele acestea s'a obligatŭ în scrisŭ a mări leafa învĕțătorului, contribuindŭ fiă care colonŭ câte 1 fl., ér „tabșierii“ câte 50 cr., pentru ca astfeliu sĕ-și pótă căpĕta unŭ învĕțătorŭ bunŭ și cualificatŭ. Din banii, ce vorŭ prisosi, se va întemeia unŭ fond școlasticŭ-bisericescŭ românŭ. Tot-odată s'a hotărîtŭ sĕ se cumpere câtŭ mai curêndŭ unŭ locŭ în mijloculŭ comunei. unde va avé sĕ se edifice o școlă după planŭ pe cheltuiéla poporului, care s'a angajatŭ a suporta spesele prin repartițiunĭ. La esemplulŭ si propunerea laudabilă a d-lui protopopŭ și parochŭ localŭ *Ioanŭ Farcașŭ*, se puse tot-odată temeiu și pentru înființarea a două *grănare bisericescĭ*, subscriindu-se spre acest scopŭ până acumŭ 56 de merțe de grăunțe. Unŭ asemenea popor brav nu are lipsă de lauda nimĕrui, căcĭ pe elŭ îlŭ laudă faptele. Ajute-i Dumneḑeu, ca sĕ mérgă mereu înainte.

*
* *

Regele Carolŭ la manevrele germane. Cetimŭ în „Timpulŭ“: Am anunțatŭ, că d. generalŭ Florescu a chematŭ pe d. generalŭ Vlădescu la Pallanza pe lângă M. S. Regele. Scopulŭ acestei chemărĭ este, ca d. generalŭ Vlădescu, fostŭ ministru de rĕsboi, sĕ însoțéscă pe M. S. Regele la manevrele din Germania, unde, precum am anunțatŭ, Suveranulŭ nostru se va duce îndată după întrevederea ce va avea-o cu Regele Italiei.

*
* *

Contingentulŭ recruțilorŭ, armatei comune, și ai armatei teritoriale a ambelorŭ țĕrĭ, pe anulŭ acesta este de 130,000. Aceștia vorŭ avea sĕ între în serviciu activŭ în 1 Octomvrie n. c.

*
* *

Prețulŭ cerealelorŭ. Prețulŭ cerealelorŭ a scăḑutŭ considerabilŭ în timpulŭ din urmă. Causa se presupune a fi, că atuncĭ, când eșise ucazulŭ Țarului, prin care se oprea esportulŭ din Rusia, piețele de cereale nu erau în curatŭ cu cuantul, ce se va puté cumpăra, nu se scia adecă, décă se vorŭ puté acoperi tóte trebuințele în afară de Rusia. In nesciința acésta speculațiunea a începutŭ a aduna cereale din tóte părțile. Emporiele cele marĭ au adunatŭ ăstmodŭ unŭ cuantŭ însemnatŭ, în câtŭ astăḑĭ nu numai că nu mai cumpĕră, din contră caută sĕ-și plaseze cantitățile adunate. Până nu se va sci hotărîtŭ, décă se pot orĭ nu, acoperi tóte trebuințele, până atuncĭ prețulŭ cerealelorŭ nicĭ nu se póte stabili.

*
* *

Timpulŭ unificatŭ la căile ferate va întra în vigóre cu 1 Octomvrie n. c. în comunicațiunea internațională a căilorŭ ferate. Acesta se deosebesce de timpulŭ din Budapesta cu 16 minute. Stațiunile de pe căile ferate ungare au primitŭ din partea ministrului de comunicațiune ordinulŭ, ca în 1 Octomvrie nóptea la tóte stațiunile césornicile, carĭ până acumŭ au fostŭ în dreptate după césulŭ din Budapesta, când va fi la 12 óre și 16 minute se fiă date îndrĕtŭ la 12 óre.

*
* *

Concertulŭ frațilorŭ Mureșianu în Caransebeșŭ. Cetimŭ în „Fóia Diecesană“: Joi în 23 Augustŭ (3 Sept.) frații *Iacobŭ* și *Traianŭ Mureșianu* au datŭ unŭ concert în sala otelului „Pomulŭ verde“ cu unŭ programŭ, ale căruia piese au fostŭ esecutate cu adevĕrată artă, încâtŭ publiculŭ alesŭ și aprópe numai românescŭ a fostŭ farmecatŭ. Compozițiele Dlui Iacobŭ Mureșianu se distingŭ prin formă clară, lucrare artistică și păstrarea caracterului naționalŭ. Dlŭ Traianŭ Mureșianu a încântatŭ publiculŭ cu baritonulŭ sĕu și cu pianisimile succese în modŭ strălucitŭ. Vócea Dlui Traianŭ este sonóră și de o rară estensiune.

*
* *

Distincțiune. „Pester Lloyd“ aduce scirea, că ministrulŭ românŭ de rĕsboiu generalulŭ Lahovary, din incidentulŭ petrecerei sale în Bistrița a primitŭ ordinulŭ corónei de ferŭ cl. I. Acésta este cea mai mare distincțiune, ce sĕ dă de monarchulŭ nostru la asemenea ocasiunĭ unŭ ministru alŭ unei țĕrĭ străine. De aicĭ se póte vedé, ḑice fóia pestană, ce prețŭ mare se pune din partea nóstră pentru susținerea bunelorŭ raporturĭ cu regatulŭ României.

*
* *

Demonstrațiunĭ antigermane în Parisŭ. In ḑilele acestea directorulŭ operei din Parisŭ anunțase, că va representa opera germană a lui Wagner „Lohengrin“. Indată ce auḑiră membrii fostei lige patriotice, că în Parisŭ se va representa o operă germană, începură sĕ agite prin poporŭ, ca sĕ împedece representarea acestei opere. Deputații boulangiștĭ Laur, Bondeau etc. publică în ziare articolĭ cu titlurĭ sensaționale, ca „Germanii la operă“, „Injuriile lui Wagner“ etc., în carĭ ațiță massele poporului la ură în contra Germaniei.

*
* *

Cu ocasia manevrelorŭ din Elveția, departamentulŭ federalŭ a oferitŭ la 7 Septemvre la Winterhür unŭ banchetŭ tuturorŭ ofițerilorŭ străinĭ, carĭ au asistatŭ la acele manevre. După o alocuțiune din partea consilierului federalŭ Hauser, care a declaratŭ, că Elveția, orĭ care ar fi evenimentele ce se pregatescŭ, este decisă sĕ apere cu totŭ sângele liberele sale instituțiunĭ; d. generalŭ Budișteanu, care represintă România, fiindŭ celŭ mai mare în gradŭ dintre toțĭ ofițerii străinĭ, a rĕspunsŭ prin câte-va cuvinte călduróse, ridicândŭ primulŭ toastŭ.

*
* *

Losurile principelui Pálffy. La tragerea lotĕriei în 15 l. c. veni câștigulŭ întêiu cu 40,000 fl. monedă convențională pentru Nr. 80,429, câștigulŭ alŭ doilea cu 4000 fl. m. c. pe 48,002, câștigulŭ alŭ treilea cu 2000 fl. m. c. pe Nr. 12,976 câte 400 fl. câștigară Nr. 78634 și N. 79,825; câte 20 fl. câștigară numerii 2869, 38,236, 53,511, 67,080 și 82,451.

*
* *

Vêrstă înaintată. In ḑilele aceste a muritŭ în Rakos-Csaba, unŭ bĕtrânŭ în vêrstă de 111 anĭ. Elŭ se numea Ferdinand *Szolgházy* de Szalgai, și s'a născutŭ pe timpulŭ Mariei Teresiei. Bĕtrânulŭ trăia în timpulŭ din urmă fórte retrasŭ și până în ḑilelele ultime se simțise fórte bine.

*
* *

Hoțĭ tinerĭ. Cetimŭ în „Sieb. D. Tgbltt,“ că trei copii de ḑilerĭ în etate de 8 până 9 anĭ se urcase în ḑiua de 16 Sept. n. c, pe o feréstră a unei case di Sibiiu, de unde furară mai multe obiecte, 2 tabacherĭ, unŭ pistolŭ, capse, cărțĭ de jocŭ, 50 de nasturĭ. Unŭ polițaiu puse mâna pe acești hoțĭ tinerĭ și-i duse la casa primăriei. — Ḑiua bună se cunósce de diminéță.

*
* *

Unŭ ursŭ, a fostă împușcatŭ în 13 l. c. în Arpașulŭ de susŭ de către pădurarulŭ Franciscŭ Fuchs. Acesta se duse împreună cu o societate în pădure. Când ajunse lângă părăulŭ Terița, vĕḑură unŭ ursŭ mâncândŭ smeură. Pădurarulŭ încărcà repede pușca și favorisatŭ de sgomotulŭ apei din părău, se apropià până la 15 pașĭ de ursŭ, și-lŭ împușcà.

*
* *

Domnișóra Frieda de Bulow, o scriitóre de romanurĭ binecunoscută în Germania a fostŭ chemată la Veneția pentru ca sĕ țină societate reginei României. D-ra Bülow, care s'a distinsŭ ca diaconésă în serviciulŭ bolnavilorŭ în Zanzibarŭ, va fi angajată ca domnișóră de onóre pe lângă regina României.

*
* *

Musica orășenéscă va da unŭ concertŭ astăḑĭ în sala hotelului „Europa“. Mâne, Duminecă asemea va da unŭ concertŭ în sala hotelului Centralŭ Nr. 1. Inceputulŭ, și astăḑĭ și mâne, va fi la 8 óre séra.

*
* *

Petrecere poporală. In Meḑeii-aurițĭ din comitatulŭ Sătmarului s'a datŭ la 6 Septemvre n. c. o petrecere poporală sub conducerea tinĕrului Demetriu Robasŭ. Petrecerea a succesŭ strălucitŭ. S'au încassatŭ cu totulŭ 126 fl., din carĭ subtragêndu-se spesele, au rĕmasŭ 50 fl. venitŭ curatŭ pentru fondulŭ bisericescŭ. Au suprasolvitŭ d-nii: C. Oroszlány directorŭ postalŭ 2 fl. și A. Kereskényi notarŭ 1 fl., cărora prin acésta li-se esprimă mulțămită din partea d-lui cantorŭ-învĕțătorŭ Gavrilă Budu.

*
* *

Congresulŭ internaționalŭ de agricultură de la Haga șĭ-a terminatŭ sesiunea. O comisie permanentă internațională compusă de 50 de membri se va ocupa cu organisarea congresului viitorŭ și va hotărî loculŭ în care se va ține; și' au oferitŭ până acum ospitalitatea: Englitera, România, Spania și Belgia.

---

se dederă în lăturĭ perdelele dela unŭ patŭ și țĕranulŭ vĕḑù înaintea sa zăcêndŭ unŭ omŭ corpolentŭ, care se'ntindea și căsca, și în urmă ḑise: „Imĭ pare bine; pentru-că morŭ de urîtŭ! Dér în adevĕrŭ vréi sĕ schimbĭ cu mine și sĕ trăescĭ celŭ puținŭ optŭ ḑile, așa ca mine?“ Țĕranulŭ ḑise riḑêndŭ: „Optŭ ḑile? — Viéța întrégă! Aicĭ îmĭ place. Aicĭ e ca în raiu!“

Abea ḑise acestea și se pomenì în patŭ, în haine de mĕtasă, ba chiar cu cămașă de mĕtasă. Slugile aduseră vinŭ, fripturĭ și póme dulcĭ. Ce gustŭ minunatŭ aveau! Țĕranulŭ nostru era flămândŭ încă din peșteră, unde trăise slabŭ. După ce a mâncatŭ, încâtŭ abea se mai putea mișca, se suì într'o trăsură cu patru cai, se preumblà prin grădină și privì la lucrurile minunate de acolo. Pe urmă se întórse bĕù și mâncà din nou. După masă veniră fete și jucară înaintea lui; după aceea veniră actorĭ și jucară o comediă. Asta-i plăcù de minune țĕranului și elŭ îșĭ ḑise mulțumitŭ: „Bună lume-i aicĭ, Petre! Cu minte gândŭ am avutŭ eu totușĭ când am doritŭ sĕ mĕ facŭ avutŭ! Acum mĭ-am ajunsŭ scopulŭ!“

Tot pe la mieḑulŭ nopții se culca Petrea sĕ dórmnă. Așa petrecù elŭ câteva ḑile în voiă bună. Dér încetŭ, pe'ncetŭ se schimbà lucrulŭ. Petrea căpĕtà unŭ fóle mare și sclipia ca o plăcintă în tigae. Respirația îi era greóiă și pufăia ca o mașină cu aburŭ. Mâncarea și beutura nu-i mai ticneau. De preumblare îi era gréță. Tóte jocurile și teatrele nu-i erau pe placŭ. Nopțile durmia puținŭ și când durmia cugeta, că are o pétră pe inimă. Era nepăsătorŭ față de orĭ-ce, îi era urîtŭ; de tóte se îngrețoșia.

Din ḑi în ḑi era totŭ mai rĕu și când fù a șéptea ḑi, Petrea ḑise către slugă: „Ah! spune domnului tĕu, că nu vreau sĕ schimbŭ cu elŭ! Nu mai potŭ trăi astfelŭ! Iute! Până nu înseréză! Vréu sĕ mĕ întorcŭ érășĭ acasă, pentru-că mi-i dorŭ de muiere și de copii!“

Cum a trimisŭ Petrea pe slugă, adormì. Când se deșteptà, érășĭ se vĕḑù în hainele lui, sub stejarulŭ celŭ bĕtrânŭ lângă elŭ, securea și hârlețulŭ. Elŭ se frecà la ochĭ și se privia de tóte părțile. Da, adevĕratŭ! era totŭ Petrea celŭ de mai înainte.

Elŭ grăbì către casă și când ai lui îlŭ întimpinară veselĭ, îi spuseră cum au fostŭ de îngrijațĭ pentru elŭ și-lŭ întrebară, că unde a petrecutŭ atât'a amarŭ de vreme, elŭ le povestì pățaniele și ḑise zimbindŭ: „o comóră totŭ am găsitŭ eu.“

Și în ce stă, comóra? — Ei! gâcesce. Décă gâcescĭ, îțĭ spunŭ.

Poesii poporale.

Culese din poporŭ.

Frunḑă verde sălcióră,
Mĕ dusei la câmpŭ afară,
Mĕ'ntêlniiu c'o fetișóră:
Nu sciu fată-i orĭ nevastă
Orĭ ḑină din cerŭ picată
M'a pĕtrunsŭ c'a o săgétă:
Trupŭ înaltŭ crescutŭ subțire,
Cin' l'a făcutŭ așa bine
Par' că m'a 'ntrebatŭ pe mine;
Pĕrul eĭ ca de mĕtasă
Cosița 'mpletită 'n șésă
Of, sĕ trăescŭ nu mĕ lasă.
Starea ĭ dréptă ca și crinulŭ
Ochĭ albastri ca seninulŭ
Te-amețeșce ca pelinulŭ,
Gura-i dulce rîḑĕtóre,
Zimbetulŭ pe buzișóre
Strălucesce ca unŭ sóre
Și obrazu-i plinŭ cu sânge,
Când gândescŭ dorulŭ m'ajunge,
Când o vĕdŭ inima-mĭ plânge.
Frunḑă verde salbă móle
Câtu-i Ardealu de mare
Sĕ-i cauțĭ părechiă nu are.
Ceru-i mare, stele-sŭ multe
Suntŭ și marĭ, suntŭ și mĕrunte,
Dér ca ea nu-mĭ suntŭ plăcute;
De-ar fi una dintr'o miiă
Sĕ aibă dênsa soțiă (părechiă).

*

Frunḑă verde de lăutŭ
Astă horă-mĭ place multŭ,
N'o sĕ jocŭ, ci-o sĕ mĕ uitŭ.
Frunḑă verde busuiocŭ
Éră singurŭ n'o sĕ jocŭ,
Ci cu puica la unŭ locŭ.
Șĭ oiu sĕ jocŭ mereu mereu
Și s'o strîngŭ de mână eŭ
Și sĕ-i catŭ în ochĭ mereŭ.
Ochii tĕi cei negrișorĭ
M'aŭ pĕtrunsŭ de multe-orĭ.
Ochii tĕi cei cu mâhnitŭ
Pe mine m'a 'nebunitŭ;
Mergŭ la masă sĕ mănâncŭ

O rugare cătră Impĕratulŭ. Foile române comunică textulŭ următórei scrisorĭ, pe care a adresat'o ḑilele trecute unŭ Românŭ sĕracŭ din Mândruloc (comitatulŭ Aradului) cătră Majestatea Sa monarchulŭ: „Prea Inalte D-le Impĕratŭ! Vaca mi-a muritŭ, păpuşoiulŭ mi-a fost stricat de grindină, pentru plata birului mĕ chinuesce amar perceptorul, cu tóte că e rudă cu cumnatulŭ meu. Banĭ nu-mĭ dă nimenĭ şi nicĭ că se găsesce pe acì prin Mândrulocŭ; aşa dér rogŭ pe prea bunulŭ meu împĕratŭ sĕ-mĭ împrumute décă are de prisosŭ, câţi-va florinĭ. Aşa sĕ-mĭ ajute Dumneḑeu, că o să-i întorcŭ banii cu dobândă, véra viitóre la culesulŭ păpuşoiului. In acelaşĭ timpŭ doresc prea multă sănĕtate prea luminatului împĕratŭ! D-ḑeu sĕ-lŭ aibă în pază şi sĕ-i dea viéţă îndelungată: mai sĕrutŭ cu plecăciune mânile cucónei Impĕrătese şi rĕmânŭ prea supusă slugă a Măriei Tale. — Petre Bade". Majestatea Sa, mişcatŭ de naiva petiţie a ţĕranului, a şi datŭ poruncă la prefectura din Aradŭ, sĕ-i triméţă informaţiunĭ asupra petiţionarului şi décă acestea vorŭ fi bune, ceea ce e de nădĕjduitŭ, Petru Bade va căpĕta unŭ împrumutŭ, pe care nu va avé nevoiă sĕ-lŭ plătéscă nicĭ la culesulŭ păpuşoiului.

Necrologŭ. Ni se scrie, că în 3 (15) Septemvre c. a rĕposatŭ în Sarcia română (com. Torontalŭ) unŭ tînĕrŭ şcolarŭ fórte talentatŭ cu numele Alecsandru Lăpădatŭ, uniculŭ fiu alŭ bravului economŭ Petru Lăpădatŭ. — Dumneḑeu sĕ mângăe pe întristaţii părinţĭ!

Telegramele „Gaz. Trans".

(Serviciulŭ biroului de cor. din Pesta).

Viena, 19 Sept. După prânzŭ se vorŭ începe conferinţele ministeriale comune privitóre la stabilirea proiectelerŭ de bugetŭ comune pentru anulŭ viitorŭ. Urcarea preţurilorŭ mijlócelorŭ de traiŭ, procurarea cantităţilorŭ mai marĭ de prafŭ fără fumŭ, vorŭ face de lipsă în orĭ ce casŭ cererea de credite nouĕ.

Paris, 19 Sept. A séră se adunà o mulţime considerabilă înaintea operei. Se auḑiră diferite strigăte. Poliţia arestà mai multe persóne. Inaintea ambasadei germane şi rusescĭ a fostŭ linisce complectă. Stradele ce duceau aicĭ au fostŭ ocupate de soldaţĭ. După actulŭ alŭ doilea alŭ operei „Lohengrin" cerură doi redactorĭ de la ḑiarulŭ „Intransingeant" sĕ se cânte marseillaiza. Poliţia însĕ 'i scóse afară, în urma acésta apoi representaţiunea s'a continuatŭ.

Studiu asupra Esposiţiei de industriă casnică dela Haţegŭ.

(Fine.)

Grupa a II-a. Haine şi rufe femeescĭ.

Portulŭ sexului frumos care este totŭ aşa de consciu şi cam egoistŭ la ţéră ca şi la oraşŭ, a fostŭ represintatŭ prin 636 obiecte, divisatŭ în 18 articole, carĭ suntŭ:

10. *Cârpe şi năfrămĭ pentru capŭ*, numite şi „chischineu" în ţéra Haţegului, séu ceea ce în România se ḑice „basmale", „basmaluţe" şi „tistimele" în numĕrŭ de 20 mostre, din tóte ţinuturile Comitatului, unele mai frumóse de câtŭ altele.

10. *Şube înfundate de lână* 12 mostre, este haină de iérnă a sătenelorŭ din satele mărginaşe, cele maĭ înfundate între munţĭ. Ea consistă dintr'o singură priesă, croită cu clinĭ şi mânecĭ, garnisite cu găitane de casă mai late, séu maĭ înguste, prin care sĕ deosebesce statulŭ fetelorŭ de cătră neveste, şi care se crede, că este rĕmasŭ din portulŭ Dacilorŭ, împreună cu şerparulŭ şi cu căciula.

12. *Cămăşile femeescĭ*, în numĕrŭ de 102, a fostŭ articolulŭ celŭ mai bine represintatŭ în acéstă grupă. Desemnurile cele mai variate în arniciu, lâniţă, bumbacŭ şi ibrişinŭ, mai pe pepturĭ şi pe mânecĭ, dădeau unŭ aspectŭ feericŭ, şi nicĭ că putea fi altminterĭ, când ne gândimŭ că cămaşa jócă unŭ rolŭ aşa de importantŭ în găteala femeii sătene. Desemnurile romane după cămăşĭ şi ştergare s'au păstratŭ în unele ţinuturĭ în tótă puritatea lorŭ. Şi când te gândescĭ, că tóte aceste minunate arabescurĭ suntŭ lucrate fără modelŭ, după cum cu dreptŭ cuvêntŭ a observatŭ, D-na presidentă în discursul de deschidere al esposiţiunei, nu poţĭ de câtŭ sĕ admirĭ talentulŭ şi estetica sătenei Române.

Este imposibilŭ sĕ distingĭ care a fostŭ cămaşa cea mai frumósă; de vreme ce variază după ţinuturĭ şi tóte erau ireproşabile în felulŭ lorŭ. Vomŭ menţiona totuşĭ acele de sub nr. 56 a d nei *Minerva Bujureanu* din Lassău, Nr. 57 a d-nei *Sofia Vladŭ*, Nr. 65 *Anişca Neicu*, din Câmpurĭ, Nr. 68 a *Mariei Igreţiu* totŭ din Câmpurĭ, Nr. 105 *Maria Andrică* din Boiulŭ de sus. Din tóte însĕ a fostŭ preferită cămaşa de sub Nr. 8 a *Mariei Jarcău* din Băuţarulŭ de josŭ, în care numaĭ materialulŭ a costatŭ 15 fl. fără a socoti şi costulŭ lucrului.

13. *Pepturĭ, mânecĭ şi ciupagurĭ* de cămăşĭ femeescĭ au fostŭ 12 şi 15 mostre, cusuturĭ neîntrecute pe pânzele cele mai fine de casă şi de boltă. In localitate sĕ dă numirea de „ciupagŭ" şi „ciupeagŭ" la partea superióră, adecă trupulŭ cămeşei.

14. *Póle şi fuste* 24 mostre. Fustele sĕ pórtă mai alesŭ în portulŭ nemeşescŭ şi în ţinuturile Orĕştiei unde sĕ obicĭnuesce scuteculŭ. Avêndŭ douĕ bande aparente între scutecŭ şi şorţŭ, fustele sătenelorŭ au unŭ rolŭ maĭ importantŭ decâtŭ ale cocónelorŭ; d'aceea le vedemŭ de o curăţeniă perfectă, şi adesea vineţite, scrobite şi călcate. In multe părţĭ, marginea inferióră este ornată cu broderiă lată şi cu păturĭ. Nr. 5 espusŭ de *Sofia Agliceriu* din Băuţarulŭ de josŭ dă o ideiă de luxulŭ pólelorŭ şi fustelorŭ sătĕnescĭ.

15. *Propódele* în numĕrŭ de 13 rivalisau cu

17. *Bonetele* numite „cepse" în partea locului, şi carĭ împreună alcătuescŭ coafura nevestelorŭ, pe când năfrămile şi cârpele se pórtă numai de fete. Luxulŭ a progresatŭ la sate şi în acestŭ articolŭ, majoritatea fiindŭ astăḑĭ de percalŭ finŭ cu proderii şi cusuturĭ la estremităţĭ. Brobódele de „borangicŭ" încă nu s'au întrodusŭ până acum în aceste ţinuturĭ. Multŭ au fostŭ admirate de străinĭ „cepsele" în formă de coniţe, literalmente pline cu chindisélă din arniciu, ce pórtă nevestele din ţinutulŭ Haţegului şi din Banatŭ. Cele mai alese au fostŭ: ciapsa négră de sub Nr. 141 a *Sofiei Costa* din Lelese şi Nr. 314 lucrată în fire trase a *Tiţei Baica* din Streiu.

17. *Spenţere séu mânecare* femeescĭ au fostŭ 8.

18. *Ciucurĭ pentru chică* 4 mostre, între carĭ unŭ esemplarŭ fantasticŭ espusŭ sub Nr. 88 de *Samfira Petrescu* din Bărescĭ.

19. *Brâne şi brăcire* séu ceea ce în România sĕ numesce „bete", 50 arondelurĭ, carĭ de carĭ mai variate.

20. *Salbe şi lătiţare* 16 mostre. Salbele nu diferă întru nimicŭ de cele usitate în restulŭ Ardealului şi în România decâtŭ prin felulŭ şi vechimea monetelorŭ. Lătiţarele însĕ sĕ pórtă, după câtŭ cunóscemŭ noĭ, numaĭ în unele ţinuturĭ din acestŭ comitatŭ şi numaĭ de fete în portul curatŭ românescŭ. Ele suntŭ unŭ felŭ de salbă de mărgele ce sĕ pune pe frunte, şi unele şi la gâtŭ. Cele mai artistice suntŭ pe la Marga, Băuţarŭ etc. spre Porţile de ferŭ. Nr. 13 alŭ *Nesiei Albulescu* din Bucova au atrasŭ maĭ multe privirĭ.

21. *Rochiile* de lână, cânepă, inŭ, bumbacŭ, de vară şi de iérnă, au figuratŭ în numĕrŭ de 47. Ele sĕ pórtă mai alesŭ în ţinuturile nemeşescĭ. Am observatŭ dóuĕ esemplare ţĕsute în desenŭ „pepita" care nu lasă nimicŭ de doritŭ pentru a sĕ face din stofă şi haine bărbătescĭ de véră.

22. *Cătrînţe şi şorţurĭ* au fostŭ 94 şi 54 mostre. Trebue sĕ desluşimŭ, că în localitate sub aceste numirĭ sĕ înţelege numaĭ piesele din partea de 'nainte a portului sătenescŭ; însĕ sĕ deosebescŭ prin faptulŭ că sĕ dă numele de *şorţu* la cele cumpĕrate din târgŭ, ér prin *catrînţe* la cele lucrate în casă, fiă de lână, pânză séu bumbacŭ.

Fără esageraţiă potŭ afirma, că cele maĭ admirate din tóte articolele portului femeescŭ au fostŭ catrinţele. Multe şorţurĭ drăgălaşe prin varietatea colorilorŭ şi a lucrului ca cele de sub Nr. 202 a D şórei *Silviei Păcurarŭ* din Sĕlişte, Nr. 40 a D-rei *Sofia Tiulescu* din Deva, au atrasŭ privirile chiar ale D-relorŭ celorŭ mai pretenţióse; cătrenţele însĕ, şi maĭ cu deosebire: Nr. 4 a D-nei *Maria Voinescu* din Păucinescĭ, Nr. 293 a D-nei *Trimbiţoniu* din Grădisce, Nr. 5 de catifea lucrată cu firŭ şi cu genilie, espusă de D-na *Sofia Agliceriu*, şi mai alesŭ Nr. 6 lucrată întrégă în firŭ galbinŭ de D-na *Scumpina Jumpanŭ* din Marga, au fostŭ admirate până la ovaţiunĭ nu numaĭ de Românĭ, dér şi de străinĭ.

23. *Cătrinţóie* 42. Sĕ dă acéstă numire la piesa din dĕrĕptŭ, care nu cuprinde însĕ întregŭ corpulŭ, ci numai pe jumĕtate, ca unŭ felŭ de semirochiă, şi şi este sinonimŭ cu „vêlniculŭ" din România. Sĕ pórtă pe valea Streiului, în unele sate după Jiu, mai alesŭ de nemeşóice.

24. *Oprege şi Scutece* în numĕrŭ de 86, ambele piese pentru partea dinapoĭ; „Scutecile" însă suntŭ ţĕsute în vergĭ transversale până josŭ, şi sĕ pórtă în ţinuturile Orĕştiei, pe când „opregulŭ" are ţĕsută numaĭ o placă superióră din care atârnă fire destrămate în josŭ, şi sĕ pórtă în Valea Haţegului şi în întregŭ ţinutulŭ din spre Bănatŭ.

Grupa a II-a se încheie cu gingaşii:

25. *Verzobĭ* espuşĭ de soţia lui *Nicolae Terhatu* din Uricanĭ. Uricanii este ultimulŭ cătunŭ din graniţa despre România. Cam ninge multe pe acolo, şi sprintenele nóstre Româncuţe din creerii munţilorŭ, sĕ nu sĕ afunde în zăpadă, îşĭ bagă unŭ felŭ de patine rotunde din lemnŭ de fagŭ jupoitŭ cu 0 30 m. în diametru, în întrulŭ cărorŭ sĕ află o reţea de piele netăbăcită, ataşată la circonferinţă cu sfóră şi sbóră astfelŭ dela un munte la altulŭ ca nisce căprióre. Aceste jugaşe patine se numescŭ „verzobĭ".

Grupa a III-a. Efecte de casă.

Este grupa cea mai importantă din Secţia a II-a, căcĭ în ea singură figurézā 842 obiecte, arangiate în 19 articole.

Ca într'o carte scrisă de unŭ învĕţatŭ sĕ oglindesce aci neîntrecuta hărniciă a sătencei române. Nimicŭ nu lipsesce din ceea-ce alcătuesce confortulŭ şi podóba casei sătenescĭ.

Sĕ mai descriu pe acele carĭ au fostŭ mai multŭ admirate? Ar fi de prisosŭ, căcĭ décă săténa română pune atâta îngrijire şi bunŭ gustŭ întru esecutarea obiectelorŭ cu carĭ apare afară din casă, după cum vĕḑurămŭ, este uşorŭ de înţelesŭ cu câtă rîvnă şi pricepere pregătesce obiectele din interiorŭ, unde primesce lumea, şi după care sĕ judecă stăpâna casei.

Adresămŭ sincerile nóstre felicitărĭ arangiatorilorŭ, pentru fericita ideiă ce au avutŭ d'a figura *arangiamentulŭ complectŭ alŭ uneĭ case sătenescĭ.*

Incepêndŭ cu *culmea*, patulŭ bogatŭ în perine şi covóre, plocate, feţe şi covóre de masă, şi finindŭ cu ştergarulŭ de faţă cu desagii şi cocheta traista de mână pentru târgŭ, tóte efectele de casă ale săteanului au fostŭ espuse într'unŭ colţŭ din salonulŭ alŭ III-a.

Iată şi nomenclatura celorŭ 19 articole ce au figuratŭ în grupa a III-a.

26. *Ştergare séu prosópe* în numĕrŭ considerabilŭ de 224 mostre. Ar crede cineva că acéstă bogată colecţiă, ar fi fostŭ obositóre prin numĕrulŭ sĕu. Ei bine, n'a fostŭ, căcĭ varietatea desemnurilorŭ de la unŭ ţinutŭ la altulŭ şi chiar de la o comună la alta, făcea studiulŭ amusantŭ şi interesantŭ.

27. *Traiste de mână* 22 mostre.

28. *Sacĭ şi desagĭ* de lână 5 şi 7 părechĭ.

Minţile din capŭ sĕ ducŭ;
Intindŭ mâna sĕ m'ănchinŭ
Picióre le nu mĕ ţinŭ;
Staŭ pe locŭ
Ardŭ ca în foc,
Esŭ afară
Ardŭ în pară,
Esŭ la câmpŭ, ca sĕ mĕ stîngŭ
Bate vêntulŭ, rĕu m'aprindŭ.

*

Frundă verde lemnŭ uscatŭ
Vaĭ de mine ce pĕcatŭ,
C'am rĕmasŭ amorezatŭ
Şĭ-oiu sĕ morŭ de dorŭ de dorŭ
Şi nesătulŭ de amorŭ;
Şĭ oiu sĕ tragŭ bune şi rele
Pentru dorulŭ puicei mele,
Şi de-oiu pătimi mai multŭ
De viu oiu întra 'n mormêntŭ.

*

Unde-audŭ cuculŭ cântândŭ
Şi mierluţa şuerândŭ
Nu mĕ ţiiu omŭ pe pămêntŭ
Nicĭ nu mĕ şciu unde sunt.
Cucule nu-mĭ fi duşmanŭ,
Căcĭ nu mĭ-ai cântatŭ de-unŭ anŭ
Şĭ-acum de ce eştĭ vicleanŭ
De-mĭ cânţĭ pe-acestŭ buşteanŭ.
Eu ḑicŭ cucului sĕ tacă
Cântă hoţu de mĕ sacă
Numa'n pizma mea sĕ facă.
Eu ḑicŭ cucule 'ncetéză
El cântă şi rĕu uréză
Şi foculŭ mi-lŭ flăcăréză;
Ér mai josŭ pe-o rămurea
Cântă şi o turturea
Tristă ca inima mea,
Că soţia nu-şĭ găsia;
Şi cântă şi sĕ rotesce
Ca puica când se gătesce,
Şi rĕsfiră penele
Ca puica sprâncenele.

Din jurulŭ Sibiiului, 1891.

D. Juga.

In cea poeniţă verde
Este-o fântâniţă rece,
De-asupra fântâniţei
Suntŭ doi mândri stăjărei,
Croncăescŭ doi corbĭ în ei.
Tăceţĭ voi corbĭ la dracu,
Că voi mi-ţĭ mânca capu;
Mâncaţi-mĭ voi ce-ţĭ mânca,
Lăsaţi-mĭ voi mânuţa,
Ca sĕ scriu o cărticea
La dragă măicuţa mea:
Ca din partea de moşiă
Sĕ-mĭ facă o liturgiă,
Şi din partea mea de casă
Sĕ-mĭ facă mie o masă
O masă cu cofiţă,
S'o dée la copiliţă
Că a fostŭ a mea drăguţă.

*

Mĕi bădiţă spuneţi-oiu
Ia sama când vii la noi,
Nu veni pe la pîrlazŭ,
C'avemŭ câne făr' obrazŭ,
Ci vină prin grădiniţă,
Că-i otava molcăluţă
Şi nu-i călca picŭ de frunḑă;
Vină bade prin grădină,
Că nu-i călca picŭ de tină
Pănă la a mea inimă.

*

Lelea cu şurţŭ de mătasă
Vré sĕ fiă preutésă,
Sĕrăcia nu o lasă
Nĕcazulŭ de cap-o-apasă.

*

In câşlegĭ e târgŭ de ţéră
Ce cumperĭ nu poţĭ da éră,
De ţi-i cumpĕra urîtŭ
Fi-vei cu elŭ pe pămêntŭ,
De ţi-i cumpĕra unŭ dragŭ
Fi-vei cu elŭ pănă 'n vécŭ.

*

Luniţă, mândră luniţă
Ţine badii luminiţă,
Sĕ vie dela oiţĕ.
Ţipe-se lupii între oi
Batĕrŭ douĕ-ḑecĭ şi doi,
Nice unulŭ sĕ nu iasă
Fără de-o mieoară grasă,
Nice unulŭ sĕ nu fie
Fără de-o mioară vie.

*

Sĕ ţine lelea de lume
Nicĭ o teară nu sci pune.
Cândŭ a fostŭ la nevedităŭ
Şepte babe au trebuitŭ
Şi când a fostŭ la rostatŭ
Ştérsa-i după babe 'n satŭ
Trăiţĭ babe, nu muriţi!
Că nouĕ ne trebuiţĭ.

*

Copiliţă şi cocoană,
Nu da gură la cătană,
Că cătana 'i ca banu
Duce doru cu anu,
Şi cătana 'i ca frunda
Duce doru cu vara.

Din jurulŭ Năsĕudului.

Victorŭ Onişorŭ.

29. *Glugĭ pentru ploie* 6 modelurĭ.

30. *Pricoiţe séu plocate* 4 bucăţĭ.

31. *Plapome* lucrate la ţéră, umplute cu lână în locŭ de bumbacŭ.

Unŭ bogatŭ sortimentŭ de efecte de patŭ, cum:

32. *Cearşafurĭ séu lepedee*, 18 esemplare.

33. *Feţe de perină complete* în nude 105, şi

34. *Fundurĭ de (faţă) perină*, 49, între carĭ au escelatŭ ale D-nei *Ana Heiuşĭ* din Orĕştiă.

35. *Covóre ordinare şi covóre de lână alésă pentru patŭ* în felulŭ celorŭ din salonulŭ alŭ III-a, au fostŭ în numĕrŭ de 72 şi 16. Intre aceste din urmă, trebue negreşitŭ sĕ menţionezŭ pentru eleganţă şi costulŭ pe acela după patulŭ din casa sătenéscă, espusŭ de D-na *Şarlota Baciu*, şi maĭ frumósă părechiă de sub Nr. 128 a D-nei *Berta Vladislau* din Livadia de câmpŭ, pentru care i-s'a oferitŭ suma de 100 florinĭ.

Intre numĕrósele efecte de masă au fostŭ:

36. *Şervete* în numĕrŭ de 52, carĭ rivalisau cu acelea din Secţia Orăşenilorŭ.

37. *Feţe de masă* 25, între carĭ prea multŭ mĭ-a plăcutŭ serviciulŭ de 6 persóne, lucratŭ cu arniciu în careurĭ de D-na Maria Şinca din Biscarea.

38. *Merindăriţe* 17 mostre. Aceste efecte, pentru masa săteanului, ţinŭ loculŭ decoratórelorŭ de bufetŭ ale boierilorŭ. Suntŭ unŭ felŭ de ştergare lungĭ, cu care se copere coşulŭ de formă elipsoidală în care se duce mâncare lucrătorilorŭ dela câmpŭ şi care se ḑice *spene* în localitate. Au escelatŭ ale D-nelorŭ *Maria Dobreanu* din Sântă-Maria şi *Rosa Ascileanu* din Galaţĭ.

39. *Covóre de masă* au fostŭ 73. Sĕ scie că la sate acésta piesă este în mare vaḑă la sĕrbătorĭ şi sĕ lucréză mai alesŭ în lână văpsită. Cele mai stimate au fostŭ numĕrulŭ 55 a D-nei *Elena Budoiu* din Câmpurĭ şi No. 123 a D-nei Tinca Oprişa din Biscarea.

Grupa a treia sĕ încheie cu:

40. *Ştergarele şi cearşafurile de culme.* Sĕ scie de cei ce sĕ ocupă cu demografia română, că tradiţionala culme începe sĕ cam dispară dintre efectele de casă ale săteanului. In comitatulŭ Huneadórei, ea sĕ păstréză încă intactă numai în unele ţinuturĭ, unde s'a stăruitŭ a sĕ trimete mai multe obiecte. De aci au sosit cele 10 cearşafurĭ speciale de culme şi 128 ştergare, numite în localitate „tindeu", numire pe care o găsescŭ corectă, căcĭ derivă din cuvêntulŭ „întinde", ér nu dela ungurésculŭ „kendö" cum pretindŭ unii. Celŭ mai frumosŭ ciarşafŭ de culme ţĕsutŭ în formă de pique a fostŭ sub Nr. 59 espusŭ de D-ra *Lucreţia Olariu* din Gurasada; ér printre cele 128 tindee de culme, celŭ mai admiratŭ prin vechimea sa a fostŭ celŭ de sub Nr. 165 alŭ D-nei *Teresa Stoicuţa*, care datéză tocmai din anulŭ 1709.

Grupa a IV-a. Ţesĕturĭ neconfecţionate.

Au mai figuratŭ în totalŭ 38 de valurĭ séu trâmbe de pânzăturĭ séu ţĕsăturĭ de lână şi anume:

6 trâmbe de ştergare de chiutóre de câte 6 şi 12 bucăţĭ.

8 trâmbe de prosópe ordinare de câte 6 şi 12 bucăţĭ.

6 trâmbe de covóre de masă de câte 6 şi 12 bucăţĭ.

5 trâmbe de pânză pentru cămăşĭ de câte 6 şi 12 bucăţĭ.

4 trâmbe de cătrinţe de câte 6 şi 12 bucăţĭ.

4 trâmbe de feţe de perină de câte 6 şi 12 bucăţĭ.

3 trâmbe de fundurĭ de perină de câte 6 şi 12 bucăţĭ.

2 trâmbe de postavŭ pentru obiele de câte 6 şi 12 bucăţĭ.

Aci e loculŭ d'a menţiona despre o altă ideiă fericită ce a avutŭ comitetulŭ de organisare a esposiţiei d'a instala în salonulŭ I pe frumósa şi harnica nevastă *Eva Turcu din Bărescĭ*, ca sĕ ţese pânză chiar în asistenţa visitatorilorŭ, în ḑilele de 4/16 şi 5/17 Augustŭ, când esposiţia a fostŭ mai cercetată. Stolurĭ, stolurĭ sĕ grămădea lumea, şi mai alesŭ străinii, în giurulŭ frumósei Bărăştene, ca sĕ admire bătaia drâgului, schimbulŭ iţelorŭ şi agerulŭ sborŭ alŭ suveicii de la o margine la alta a pânzei. In mai puţinŭ de unŭ sfertŭ de óră, şi p'unŭ rĕsboiu cu totulŭ primitivŭ „rostulŭ" înainta în de ajunsŭ pentru ca privitorii sĕ se încredinţeze din vedere cum sĕ face *pânză-treĭ sărită*. Şi sciţĭ ce felŭ de pânză este acésta? Ceea-ce cocónele numescŭ „piqué"; dér ce felŭ de piqué: unŭ piqué adevĕratŭ, în care adêncăturile şi reliefurile suntŭ obţinute prin schimbulŭ iţelorŭ şi modulŭ de combinare alŭ bătelei cu urzéla, şi nu presate cum suntŭ imitaţiile de pichete din bolta. Intrebată asupra numirei de „trei-sărita" femeia ne a esplicatŭ, că numele vine dela faptulŭ, că băteala sare totŭ la alŭ 3-a séu alŭ 4-a firŭ alŭ urzelei; după cum doresce a obţine pătraţii mai micĭ séu mai marĭ.

Dacul Ineş.

Literatură.

In Editura Librăriei Nicolae I Ciurcu, Braşovŭ, a apărutŭ: **Cursŭ practicŭ de Aritmetică pentru şcólele poporale române** de Prof. *Arseniu Vlaicu*. După cum ne putemŭ convinge la prima vedere, opulŭ acesta se deosebesce în modŭ însemnatŭ de tóte manualele de Aritmetică pentru şcólele poporale esistente, nu numai la noi, ci şi la popórele cele mai înaintate pe terenulŭ instrucţiunei poporale. Cursulŭ acesta e lucratŭ cu cea mai mare îngrijire pe basa celorŭ mai bune manuale germane şi francese şi întocmitŭ în tóte privinţele după cele mai nouĕ vederĭ pedagogice.

Firulŭ roşu, care este scosŭ la ivélă cu cea mai mare atenţiune, adecă intuiţiunea, basa învĕţămêntului, este observată până într'atâta, încâtŭ nu credemŭ. că s'ar fi pututŭ face mai multŭ în acéstă privinţă. Şi câtă înlesnire face acésta învĕţătorului, scutindu-lŭ astfelŭ de desele frămêntărĭ ale minţei, până sĕ facă pe şcolarŭ sĕ aibă ideiă clară de conceptulŭ unui numĕrŭ, va puté esperia cu uşurinţă orĭ-cine va aplica acestŭ cursŭ în şcólă.

De asemenea împărţirea materialului după cum acesta e de greu şi de însemnatŭ şi modulŭ lui de tratare, credemŭ, că este atâtŭ de naturalŭ, încâtŭ orĭ-ce preparaţiune osteniciósă acasă — cu manoducerĭ în mână — devine de prisosŭ. Ajunge o singură cetire, pentru ca învĕţetorulŭ sĕ pĕtrundă cestiunea, destre care sĕ trateză. Totŭ astfelŭ gasesce cu uşurinţă şi şcolarulŭ tóte elementele de lipsă la priceperea materialului, aşa că studiulŭ devine prin acésta mai plăcutŭ şi mai interesantŭ şi pentru elŭ şi interesulŭ trebue să crescă cu atâtŭ mai multŭ cu câtŭ aprópe tóte temele suntŭ luate de vieţa poporului nostru.

După recerinţele Normativului şcolarŭ şi după prescriptele Legei de instrucţiune, acestŭ cursŭ este întocmitŭ în trei părţĭ, fiă-care pentru câte doi anĭ de şcólă. In Pantea I pentru anulŭ I. şi II. am tratatŭ numerii dela 1—20 şi dela 1—100; în Partea II pentru anulŭ III. şi IV. numerii dela 1—1000 şi în cercŭ nemărginitŭ; éră în Partea III pentru anulŭ V. şi VI. diferitele specii de calcule prescrise şi necesare în vieţa practică. In şcólele, unde esistă numai patru clase, urméză naturalŭ, că tóte trei părţile au sĕ fiă aplicate după trebuinţă, aşa ca, eşindŭ şcolarulŭ din clasa IV în vieţă practică, ceea ce la noi sĕ întêmplă forte adase-orĭ, sĕ posédă unŭ întregŭ de cunoscinţe aritmetice indispensabile pentru cariera, ce şi-o va alege.

Pentru uşurarea controlei va eşi în curêndŭ o mică fasciculă, cuprindêndŭ tóte resultatele temelorŭ predate în acestŭ Cursŭ, aşa că d-nii învĕţătorĭ — primind'o gratuitŭ — vorŭ fi scutiţĭ de a le lucra de fiă-care dată împreună cu şcolarii.

Pe lângă acestea Domnulŭ Editorŭ ne a pusŭ în vedere, că D-Sa va face în privinţa preţului tóte înlesnirile posibile, pentru ca acestŭ manualŭ sĕ pótă fi câtŭ mai multŭ întrebuinţatu în şcóle, făcêndŭ în acelaşŭ timpŭ toţĭ paşii de lipsă pentru obţinerea câtŭ mai curêndŭ a aprobării din partea organelorŭ mai înalte.

Partea I 22 cr. II 25 cr. III 30 cr.

Noţiunĭ de estetică pentru clasa a V-a a institutelorŭ pedagogice şi externatelorŭ secundare de fete, de Dr. *D. Dulfu*, profesorŭ la asilulŭ „Elena Dómna" în Bucurescĭ. Pe lângă o prefaţă şi întroducere, opulŭ e împărţitŭ în două părţĭ; în partea primă tractéză despre frumosulŭ esteteticŭ în genere, în partea a doua despre artele frumóse. Urméză încheiarea. Formatŭ 8° de 56 pag. Preţulŭ 1 leu şi 80 banĭ. Se afla de vênḑare la librăriile: Socecŭ, Sfetea şi Alcaly, în Bucurescĭ.

Versurĭ de morţĭ. In Cluşiu a eşitŭ de sub tiparŭ o colecţiune de versurĭ la morţĭ, întitulată **„Córda inimei"**, de *Iacobŭ Murĕşianŭ* învĕţătorŭ şi cantorŭ în Cluşiu. Opulŭ cuprinde 18 cóle de tiparŭ (garmond), formatŭ 8°, conţinêndŭ 2 dialogurĭ în versurĭ şi 58 de poesii pentru tóte casurile de mórte, anume: pentru copii până la 12 anĭ, şi dela 12—16 anĭ, pentru junĭ şi june, la bărbaţĭ şi muierĭ, la ómenĭ bĕtrânĭ, la inteligenţĭ etc. In partea din urmă a cărţei se află cele două dialogurĭ. Intre învĕţătorulŭ bĕtrânŭ şi celŭ nou, ér alŭ doilea între tată şi fiiu. Opulŭ este consacratŭ memoriei rĕposatei preosese Maria Podóbă n. Popŭ Carteziu. Trimisŭ francată costă pentru prenumĕranţĭ 1 fl., pentru neprenumĕranţĭ 1 fl. 20 cr. Se póte procura atâtŭ dela autorulŭ, câtŭ şi dela d-lŭ Vasiliu Podóbă la banca „Economulŭ" în Cluşiu.

ECONOMIĂ.

Cultura pomilorŭ.

I.

După agricultură, cultura pomilorŭ este unulŭ dintre cele maĭ bogate isvórĕ de înavuţire privată şi naţională. Când grădinile agricultorilorŭ noştri arŭ fi pline de pomĭ, câte ḑecĭ de florinĭ arŭ puté face pe totŭ anulŭ din vinderea pómelorŭ; câte ḑecĭ de florinĭ lĭ-ar rĕmâné, estragêndŭ vinulŭ s'au vinarsulŭ din póme, în loculŭ celuĭ cumpĕratŭ din comerciu, de multe orĭ falsificatŭ séu otrăvitŭ şi cu câte mii de florinĭ ar cresce apoĭ pe totŭ anulŭ şi avuţia naţională?!

Cultura pomilorŭ a statŭ în mare véḑă nu numaĭ la vechii Romanĭ, la străbunii noştri, ci şi la celelalte popórĕ antice; ér astăḑĭ cultura pomilorŭ este luată dreptŭ busolă pentru clasificarea gradului de cultură alŭ unui poporŭ, căcĭ s'a adeveritŭ, că cu câtŭ unŭ poporŭ este maĭ înaintatŭ în cultură, cu atâtŭ preţuesce maĭ tare crescerea şi nobilitarea pomilorŭ, şi la din contră: cu câtŭ elŭ stă pe o tréptă mai inferióră de cultură, cu atâtŭ despreţuesce şi cultura acelora.

In Germania, unde poporulŭ stă pe o tréptă mai înaltă în cultură, suntŭ ţinuturĭ, unde fiă-care agricultorŭ este obligatŭ din partea reuniunilorŭ, la carĭ aparţine, de a cultiva pe fiă-care anŭ câte o sută de pomĭ. Acolo nicĭ nu veĭ afla nicĭ unŭ petecŭ de pămêntŭ séu grădină necultivată, fiă cu pomĭ, fiă cu legumĭ; nu vei afla pe marginea rîurilorŭ şi a drumurilorŭ răchite, salcămĭ séu arinĭ, ca pe la noi, ci pomĭ roditorĭ, ale cărorŭ póme sĕ vêndŭ în totŭ anulŭ din partea reuniunilorŭ agricole, éră cu banii întraţĭ sĕ plătescŭ unele contribuţiunĭ, séu sĕ întrebuinţéză spre alte scopurĭ culturale şi de utilitate publică.

La noi suntŭ ţinuturĭ, unde aprópe jumĕtate din grădinile agricultorilorŭ nu suntŭ cultivate cu nicĭ unŭ felŭ de pomĭ séu legume, şi décă acelea nu suntŭ nicĭ cosite regulatŭ şi la timpŭ, suntŭ umplute cu totŭ felulŭ de buruenĭ nefolositóre, ba unele chiar otrăvitóre. Cealaltă jumĕtate a grădinilorŭ, care e cultivată cu anumiţĭ pomĭ, încă lasă fórte multŭ de doritŭ, deórece póte vedé privitorulŭ adese-orĭ crengĭ rupte, orĭ uscate, atêrnêndŭ prin eĭ, surceĭ pe lângă trunchiu, carĭ consumă o parte însemnată din nutremêntulŭ lorĭ, şi în cele din urmă ruinéză de totŭ pomii

Dér sĕ nu învinovăţimŭ pentru acésta atâtŭ pe poporulŭ nostru, câtŭ mai multŭ întunereculŭ timpului, care l'a ţinutŭ în cătuşele robiei şi nesciinţei, şi nu a avutŭ dela cine, nu a avutŭ ocasiune sĕ înveţe o cultură mai fundamentală a pomilorŭ Totŭ aşa a statŭ poporulŭ nostru şi faţă cu scóla, dér îndată ce i-s'au deslegatŭ cătuşele robiei de pe trupŭ; îndată ce i-s'au deschisŭ şi lui porţile culturei, s'a silitŭ şi elŭ şi se silesce din ḑi în ḑi mai multŭ a-şĭ ocupa loculŭ cuvenitŭ.

Chiar şi până acum sĕ póte vedé la mulţĭ dintre agricultorii noştri o frumósă înclinare către cultura pomilorŭ; vedemŭ pe mulţĭ că nu-şĭ pregetă primăvéra de a alerga până în cele mai depărtate colţurĭ ale câmpului séu pădurei, pentru a aduce trunchĭ de pomĭ pădureţĭ şi a-i nobilita în grădinile lorŭ.

Mulţămită acestei nobile înclinărĭ, amŭ ajunsŭ, cum amŭ ḑisŭ, că aprópe în jumĕtate din grădinnile agricultorilorŭ noştri sĕ vedemŭ şi pomĭ cultivaţĭ, ba în unele sĕ vedemŭ chiar mulţĭ.

Şi décă până acum agricultoriĭ noştrii au făcutŭ dela ei atâta, câtŭ vedemŭ fără nicĭ unŭ îndemnŭ séu instrucţiune din partea altora, avemŭ totŭ dreptulŭ de a spera, că în viitorŭ se va deştepta o nobilă emulaţiune într'ênşii în ceea ce privesce cultura pomilorŭ se va deştepta unŭ interesŭ totŭ mai mare către acestŭ nou isvorŭ de bogăţiă, când vorŭ vedé, că învĕţătorulŭ încă a făcutŭ, cu ajutorulŭ scolarilorŭ sĕi, din grădina scolară, care mai nainte era plină de buruenĭ, unŭ adevĕratŭ raiu pămêntescŭ; când vorŭ vedé că preotulŭ încă urmăresce pe învĕţătorulŭ în propria sa grădină ba îndémnă şi cu cuvêntulŭ pe credincioşii sĕi în biserică şi la alte ocasiunĭ, ca sĕ cultive câtŭ numai se póte de mulţĭ pomĭ în grădinile lorŭ; de asemenea notarulŭ, primarulŭ şi alţĭ cărturarĭ de ai noştri.

Scriitorulŭ acestorŭ rêndurĭ cunósce câteva comune, unde fiindŭ aruncatŭ de sórte câte unŭ învĕţătorŭ harnicŭ, a schimbatŭ deodată, ca prin farmecŭ, faţa întregei comune. La începutŭ, sĕ înţelege, ómenii priviau clătinândŭ din capŭ, la şanţurile şi straturile făcute de învĕţătorĭ în grădina scolară; după-ce însĕ aŭ vĕḑutŭ, că primăvéra straturile suntŭ acoperite cu pomişorĭ; după-ce au vĕḑutŭ, că la unŭ anŭ, doi, pomişorii rĕsăriţĭ sĕ potŭ şi altoi; după-ce au vĕḑutŭ, că din pomii altoiţĭ în grădina scolară, în tótă primăvéra capĕtă şi copii lorŭ câte unŭ pomişorŭ, orĭ doi, pentru a-i resădi în grădinile lorŭ acasă: ei au începutŭ a sĕ îmboldi unulŭ pe altulŭ şi a ḑice: „vedeţĭ mĕi, — ce a făcutŭ dascălulŭ nostru din grădina scólei!"

Dér cultura pomilorŭ, pe lângă isvorulŭ acela de bogăţiă, ce ni-lŭ dă pe lângă puţinŭ lucru, ne mai dă şi sănĕtate şi înfrumseţéză încă şi grădinile şi comunele nóstre, prin florile lorŭ frumóse şi binemirositóre şi prin aerulŭ celŭ próspĕtŭ şi curatŭ, ce-lŭ respiră frunḑele lorŭ. O comună, unŭ ţinutŭ lipsitŭ de pomĭ, este lipsitŭ totodată şi de ploi, pentru-că este

constatatŭ, că ploile mai cu sémă acolo se formézā mai ușorŭ, unde vegetațiunea pomilorŭ și a arborilorŭ este mai abundantă. Pomii în frângŭ de multe-orī puterea vênturilorŭ marī și prin urmare contribue în modŭ binefăcĕtorŭ la adăpostirea clădirilorŭ economice nu numai în contra vênturilorŭ, ci și în contra focului.

Cine póte înșira tóte folósele ce aduce cultura pomilorŭ! Și numai din cele înșirate se póte convinge orī cine, ce păcatŭ comitŭ aceia, carī lasă grădinile lorŭ, destulŭ de marī și spațióse, necultivate cu pomī. Căcī nu este pămêntŭ, fiă acela câtŭ de rĕu, ca sĕ nu fiă priinciosŭ culturei pomilorŭ. Așa de esemplu: grădinile cu pămêntŭ galbenŭ, lutosŭ și umedŭ suntŭ priincióse culturei merilorŭ, cele cu pămêntŭ humosŭ și vărosŭ suntŭ priincióse culturei perilorŭ, cele cu pămêntŭ lutosŭ și mai umedŭ suntŭ priincióse culturei prunilorŭ, ér cele cu pămêntŭ lutosŭ și vărosŭ și mai în fața sórelui suntŭ priincióse culturei cireșilorŭ și vișinilorŭ.

După aceste observațiunī generale, vomŭ vorbi cu altă ocasiune și despre cultura pomilorŭ în specialŭ.

Ioanŭ Georgescu.

CARACTERULŬ.*)

Insușirile caracterului.

2. Stăpânirea de sine și abnegarea.

Mulțī se ocupă prea multŭ de ceea, ce cugetă alțiī despre ei. Astfelŭ ei se dedă a privi viéța din partea ei cea mai rea și presupune pretutindenī totŭ ce e mai rĕu. Nu-i mirare apoi, décă în cele din urmă vĕdŭ confirmată acéstă judecată a lorŭ și décă își amărăscŭ așa ei înșișī viéța. Herbert dice cu dreptŭ cuvêntŭ: „Vorbele rele se întorcŭ adeseorī în contra nóstră înseșī“.

Numai, așa décă omul nu se lasă a fi răpitŭ și amărâtŭ de nimicŭ, póte sĕ facă dreptate, care, cum dice sfânta scriptură, nu numai pe poporŭ ilŭ ridică, ci și pe individŭ.

Vĕdurămŭ mai susŭ câteva trăsăturī de stăpânire de sine ca la Mohallib ș. a. pe care a-i puté o numi marinimositate, care nu este decâtŭ o tréptă mai înaltă a stăpânirei de sine, precum dovedesce icóna, ce nī-o înfățișézā deja Aristotele despre omulŭ marinimosŭ. „Marinimosulŭ“ — dice Aristotele — „va sci sĕ se cumpenéscă în fericire ca și în nefericire; elŭ va sci sĕ se ridice și sĕ se umiléscă și nu va fi nicī în fericire îngâmfatŭ, nicī în nenorocire descurajatŭ. Elŭ nicī nu se va teme de periculŭ, nicī nu-lŭ va căuta, căcī elŭ ține numai la puține lucrurī. Elŭ este tăcutŭ și câte odată încetŭ la vorbă, dér când este de lipsă își spune părerea francŭ și pe față. Elŭ póte sĕ admire, pentru că nimicŭ nu este prea mare pentru elŭ. Elŭ iértă vătămările. Elŭ nu vorbesce despre sine séu despre alții, căcī nicī nu vrea sĕ fiă lăudatŭ, nicī nu-i place sĕ ocărască pe alții. Elŭ nu strigă nicīodată pentru nimicurī și nu cere dela nimenī ajutorŭ“. —

Unŭ esemplu frumosŭ de marinimiă a datŭ Lycurgŭ, pe care Spartanii, dreptŭ mulțămire pentru legile ințelepte, ce li le-a datŭ, l'au maltratatŭ și în cele din urmă l'au esilatŭ, ba unŭ june cu numele Alexandru îi scóse chiar unŭ ochiu. Când poporulŭ i-a datŭ pe mână pe făcĕtorulŭ de rele, Lycurgŭ își rĕsbună în contra lui așa, că-lŭ luă în casa sa și-lŭ crescŭ prin învĕțăturī și esemplu până ce deveni unŭ bărbatŭ bine educatŭ.

Esemple de aceste ne arată evulŭ vechiu fórte multe, cu deosebire însĕ la Arabī se găsesce acéstă marinimositate. Kais-Ibn-Azim, când îi se aduse cadavrulŭ fiului sĕu împreună cu ucigașulŭ, nepotulŭ sĕu, legatŭ de mânī și de picióre, dise privindŭ rana mortală: „Ce lovitură!“ — După aceea porunci sĕ deslege mânile și piciórele ucigașului și spuindu-i câteva cuvinte dojenitóre, ilŭ lăsă sĕ se ducă în trébă-șī.

Unŭ esemplu de marinimiă a datŭ Carolŭ alŭ V-lea lângă coștiugulŭ lui Luther. Când unŭ curtisanŭ ilŭ provocă sĕ lase sĕ se arunce cenușa ereticului în tóte vênturile, Carolŭ rĕspunse cu o nobilă indignare: „Eu portŭ rĕsboiu numai cu ómenii vii, nu și cu cei morțī!“

3. Fidelifatea.

Datoria este lucrulŭ celŭ mai mare,
Și fidelitatea e cea dintêiu datoriă.
Dicală indiană.

Fidelitatea se arată în fórte diferite relațiunī, trebue sĕ fimŭ fidelī séu credincioșī față cu Dumnedeu, patriă și amicī, în fine față cu noi înși-ne.

Fidelitatea către Dumnedeu nu trebue s'o uitămŭ nicī în órele cele mai triste, căcī ea este celŭ mai tare, ba adeseorī singurulŭ radimŭ alŭ nostru, cum dice psalmistulŭ: „De te voiu avé numai pe tine, nu voiu întreba de cerŭ și pămêntŭ“. Dumnedeu e părintele nostru — dér nu părinte pămêntescŭ, la care inima alérgă de multe-orī înaintea capului, iubirea înaintea dreptății. Nu numai faptele nóstre bune, ci și faptele nóstre rele se transplântă mai departe până în neamulŭ alŭ șéptelea; cu atâtŭ mai puținŭ trebue sĕ ne mirămŭ noi, décă ne atingŭ pe noi înșine. Aceea, că amŭ lucratŭ rĕu în cea mai bună intențiune, nu face încă din rĕu lucru bunŭ: acela care prin muncă neînțeléptă — a devenitŭ schilodŭ și șī-a slăbitŭ puterile, aceluia nu-i șéde bine a se plânge și a fi desperatŭ, elŭ secéră numai ceea ce a semĕnatŭ. Legea acésta are valóre în natură totŭ așa de bine ca în viéța oménéscă; și și în bibliă este adeseorī esprimată.

Prin fapte aievea nu putemŭ servi lui Dumnedeu *nemijlocitŭ*; căcī, cum dice Pavelŭ, nu se îngrijescŭ de elŭ mânī omenescī; și serviciulŭ divinŭ (slujba) nu este alta decâtŭ operă omenéscă și nicī nu e pentru fiă-care, de pildă nu e pentru orbī și surdī. Celŭ ce însĕ póte lua parte la serviciulŭ divinŭ sĕ-o facă, nu numai pentru de a servi lui Dumnedeu, ci și propriului sĕu sufletŭ; celŭ puținŭ sĕ nu-șī bată jocŭ de acelŭ serviciu, cum facŭ cu predilecțiă așa numite „spirite tarī“. Îi stă rĕu orī și cui de a vorbi despre lucrurī, din carī nu pricepe nimicŭ, celŭ mai rĕu îi stă însĕ când vorbesce în contra lucrurilorŭ sfinte. Acésta nu póte fi nicīodată unŭ semnŭ de mărime, și și mai puținŭ de mărime scientifică.

Din contră trăimŭ în adevĕrŭ numai în Dumnedeu, cum scrie și Ioanŭ: noi în Dumnedeu și Dumnedeu în noi; Pavelŭ dice: sĕ desbrăcămŭ pe omulŭ vechiu și sĕ îmbrăcămŭ pe Christosŭ, ceea ce pentru elŭ nu însémnă alta, decâtŭ a îmbrăca pe Dumnedeu, în care trăimŭ și suntemŭ. Isusŭ dice, că sĕ ne lăpădămŭ de noi înși-ne și sĕ-i urmămŭ lui, care este una cu tatălŭ. Deja cuvêntulŭ grecescŭ „entusiasmŭ“ însémnă a deifica (a adora ca pe unŭ dĕu), cu câtŭ mai multŭ nu au găsitŭ cele mai adêncī spirite după Christosŭ în acéstă ființă a orī ce religiune.

In deosebī se póte dér validita fidelitatea către Dumnedeu numai în fidelitatea către cele pămêntescī, tocmai așa precum noi putemŭ sĕ simțimŭ și sĕ vedemŭ pe Dumnedeu numai în făpturile și operele sale. (Va urma.)

HIGIENA.

Hereditate séu moștenire.

Nu voiu vorbi despre hereditatea séu moștenirea de avere; acésta este de domenulŭ altorŭ cunoscințe, ci voiu vorbi despre acea hereditate séu moștenire, care face sĕ se nască din tată în fiu, precum *calități* séu lucrurī bune, totŭ așa și *defecte* séu lucrurī rele.

Acéstă hereditate este o calitate a vieții și întinde puterea sa asupra întregei plăsmuirī omenescī, adecă asupra întregului corpŭ și duhŭ alŭ omului.

Zămislitulŭ în mumă are asemĕnare cu tatălŭ și cu mama lui, precum în părțile lui corporale, așa și în părțile lui sufletescī.

Avut'a tatălŭ séu muma sănĕtate complectă și putere mare, zămislitulŭ va avé asemenea sănetate complectă și putere mare.

Fost'a tatălŭ și muma slabī și neputincioșī, zămislitulŭ va fi asemenea slabŭ și neputinciosŭ.

Fost'a unulŭ din zămislitorī puternicŭ și sănĕtosŭ, ér celalaltŭ slabŭ și bolnăviciosŭ, zămislitulŭ nu va fi nicī ca zămislitorulŭ celŭ puternicŭ și sănĕtosŭ, nicī ca celŭ slabŭ și bolnăviciosŭ, ci va avé o stare mijlociă.

Fost'au ambii zămislitorī nevoiașī, pocițī, slăbăuogī, zămislitulŭ va fi mai nevoiașī, mai pocitŭ și mai slăbănogŭ decâtŭ fiăcare zămislitorŭ.

Acésta este regula generalĕ, dovedită de observațiune. Dér suntŭ și excepțiunī fără îndoiélă, căcī nicī o regulă nu este fără excepțiă.

Ceea ce am disŭ, suntŭ resultatulŭ observațiunei, pe care ar trebui sĕ-lŭ avemŭ totdéuna înaintea ochilorŭ, când este vorba de căsĕtoriă.

O socotélă în căsĕtoria făcută numai pe considerațiunī bănescī, pe considerațiunī de némŭ, de protecțiune și fără a ține socotélă de sănĕtatea celorŭ ce se împreună, este de multe orī o fântână de bóle în casă, de doliu înainte de timpŭ, de următorī schilozī la corpŭ și la minte și în fine de vestejirea séu degenerarea némului.

In căsniciile dintre rude, moștenirea séu hereditatea calitățilorŭ și mai cu sémă a slăbiciunilorŭ și a beteșugurilorŭ este și mai însemnată. Chiar chipulŭ nu se schimbă; astfelŭ se vede în acele locurī, unde căsĕtoriile se facŭ între cei din aceiașī familiă, cum este în Portelŭ aprópe de Bulonia în Italia, în satulŭ Baty din Bretania și în unele insule ale Scoției.

Acestŭ resultatŭ alŭ observațiunei a fostŭ și cuvêntulŭ pentru care Christosŭ a opritŭ căsĕtoria între rude.

Dér copilulŭ mai póte moșteni și dela moșii sĕi calitățī séu defecte (cusururī, beteșugurī).

In adevĕrŭ, adesea se vede la unŭ copilŭ, aceea ce nu s'a vĕdutŭ la moșulŭ sĕu. Relele conformațiunī, ca mai multe degete, surdenia, orbirea, se vĕdŭ sărindŭ une-orī o generațiune întrégă.

Este un misterŭ acestŭ lucru; a încerca explicațiunea lui, este aprópe totŭ așa de greu, ca aceea a începutului universului.

Sĕ ne mulțămimŭ cu aceea ce ne-a datŭ observațiunea, adecă sĕ scimŭ, cum că slăbiciunile, cusururile, beteșugurile, etc., ca și calitățile frumóse se moștenescŭ și că ne este cu putință în unele casurī, cum suntŭ cele de căsĕtoriă, prin bună alegere, sĕ ne apĕrămŭ de multe sluțenii în familia ce dorimŭ sĕ avemŭ.

(*„Apĕrătorulŭ sănĕtății.“*)

POVEȚE.

Strugurī veninoșī. De când se întrebuințézā vitriolŭ de cupru în contra filoxerei, e de recomandatŭ, ca sĕ fiă omulŭ cu mare băgare de sémă când mănâncă strugurī și pe aceștia mai întâiu trebue sĕ-i curețe bine. Căcī décă soluțiunea de vitriolŭ de cupru, cu care se desinfectézā vița de vie, evaporézā, rĕmânŭ pe strugurī resturī de vitriolŭ, a căruī gustare e fórte stricăciósă. S'a întêmplatŭ în Pesta, că mai multe persóne, gustândŭ astfelŭ de strugurī, s'au bolnăvitŭ.

MULTE ȘI DE TOATE.

Câtŭ costă o escadră.

Diarulŭ din Paris „Figaro“ publică următórele: „Personalulŭ unei corăbii cuirasate recere pe lună 30.000 fr. soldă, acela alŭ unui încrucișătorŭ 6—7000 francī. Pe lângă aceea fiă-care matrozŭ primesce provisiune în valóre de 1 fr. 50 centime. O corabiă cuirasată cu 600 de ómenī cheltuesce pentru pâne, carne, vinŭ, cafea etc. pe lună 21.000 francī, unŭ încrucișătorŭ cu 150 de ómenī cheltuesce 5000 francī. Mai însemnate suntŭ recerințele artileriei de pe corăbii. Se presupunemŭ, că unŭ tunŭ de 10 centimetri costă 6200 francī. un tunŭ de 27 centimetri 80.000 francī, și unŭ tunŭ de 34 centimetrii 147.000 francī. O pușcătură dintr'unŭ tunŭ de 10 centimetrī costă 66 francī, tunulŭ de 27 cm., 1350 fr. dintr'unulŭ de 34 cm., 2500 francī, dintr'unulŭ de 42 cm., 5010 francī. Afară de aceste mai consumă mulțī banī torpilele, lafetele dela tunŭ și în fine cărbunii de pétră. O corabiă cuirasată consumă pe di 14 tone de cărbunī de pétră, tona cu 35 francī, va se dică pe di suma de 1400 francī. Décă e vorba ca corabia sĕ mérgă cu o îndoită ințală, atuncī se cere de douĕ-orī atâția cărbunī. Acumŭ o sută de anī costa unŭ tunŭ 1000 francī, pe când astădī costă 147.000 francī.

*

Etatea plantelorŭ.

Cei mai bĕtrânī palmierī sunțŭ între 200 și 300 de ani, ulmii 355 anī, chiparoșii 388 anī, iedera 448, paltinii 516 anī, castanii 626, lămâii 646, platanii 720, cedrulŭ 800 anī, nucii 900, teii 1076, bradii 1200 anī, stejarii 1400 anī, arborii taxus 2880 anī, arborii Mammuth din California 5000 de anī, la unŭ diametru de 37 urme și 450 urme înălțime.

*

Celŭ mai mare lacŭ din Europa.

Celŭ mai mare lacŭ din Europa este laculŭ *Ladoga* între Finlanda, St. Petersburg și Olonetz. Elŭ are o suprafață de 366 milurī pătrate și va se dică e mai estinsŭ ca regatulŭ Saxoniei. Lungimea sa e de 24 milurī, ér lățimea sa de 15 milurī

*) După Smiles-Rudow. A se vedé Nr. 193 alŭ „Gaz. Trans.“ din 1891.

Păcălitŭ.

Unŭ țĕranŭ veni într'unŭ orașŭ mare. Aicĭ preumblându-se pe strade vĕḑù unŭ palatŭ mare și pomposŭ, la pórta căruia se afla unŭ servitorŭ. Țĕranulŭ se apropià de servitorŭ și-lŭ întrebà, că ce felŭ de casă e acésta. Servitorulŭ ca sĕ-șĭ bată jocŭ de elŭ, ḑise: „Nene, casa acésta e o móră“. Țĕranulŭ pricepêndŭ batjocura, ḑise: „Ha, îmĭ închipuiamŭ eu că e móră, fiindcă vedeamŭ măgarulŭ la pórtă!“

*

Petru și Cocoșulŭ.

Unŭ directorŭ de teatru, care se numea Petru, angajà unŭ cântărețŭ, care se numea Cocoșŭ. Dér deja la prima representațiune, nu-i plăcù de locŭ publicului cum cânta cântărețulŭ, totŭ asemenea nicĭ la a doua, ér la representațiunea a treia teatrulŭ era golŭ. Unŭ criticŭ din acelŭ orașŭ scrise despre acésta: „Și când cocoșulŭ cântà pentru a treia órà, se duse Petru afară și plânse cu amarŭ!“

*

Celŭ mai bogatŭ.

Trei studențĭ, carĭ în totŭdéuna visau banĭ mulțĭ, se rĕmășiră, care dintre ei va visa, că are mai mulțĭ banĭ în nóptea următóre. In diminéța următóre îșĭ povestiră unulŭ altuia visurile lorŭ. Celŭ dint'âiu ḑise: Am visatŭ o livade mare plină cu ace de cusutŭ, și lângă ele sta unŭ omŭ, care'mĭ ḑise: Tóte acele le vei întrebuința, pentru ca să-țĭ coșĭ sacii cu banĭ. Alŭ doilea povesti: „Am visatŭ, că tótă marea era plină cu cernélă și eu am scurs'o cu condeiulŭ scriindŭ numĕrulŭ banilorŭ, ce-i aveam“. — „Și eu am visatŭ“, ḑise alŭ treilea, „că voi amêndoi a-țĭ muritŭ și m'ațĭ făcutŭ pe mine moștenitorŭ universalŭ“.

Fórte interesantŭ pentru agronomĭ! Acum când se începŭ lucrările de tómnă, și adecă aratulŭ și sĕmĕnatulŭ, e de datoriă de a da recomandă agronomului, că reușita muncei sale nu atêrnă numai dela sĕmênța bună și curată, ci și dela specia sĕmînței. E faptŭ cunoscutŭ la noi și în străinătate, că așa grâne escelente ca la noi, nu se produce nicăirĭ totușĭ în ceea ce privesce sĕcara, ne-a întrecutŭ străinĕtatea, care are mai bună sĕcară ca noi. In anii din urmă urmà dupà o sortă escelentă de sĕcară eltele, dér tóte au fostŭ întrecute de cele două sorte de Schlanstädter și Mammut Sackfüller. Aceste două sorte întrunescŭ în sine calitățile cele mai escelente ale sĕcarei, cea dintêiu produce în pămêntŭ bunŭ și la timpŭ favorabilŭ 1500 de chilograme de grâu pe unŭ jugĕrŭ catastralŭ, ba și 2000 de chilograme, din care causă s'a și numitŭ Sackfüller (umplătorŭ de sacĭ.) Forma de sĕminţe Edmund Mauthner, care nu a crutatŭ nicĭ o jertfă privitorŭ la nouele întocmirĭ, pentru promovarea intereselorŭ agronomului și a agriculturei în generalŭ, oferă în catalogulŭ celŭ nou de tómnă sortele susamintite. Se póte presupune cu dreptŭ cuvêntŭ, că aceste sorte suntŭ ca și sortele de acum 8 anĭ de sĕcară Montagne, care a fostŭ recomandată și de înaltulŭ ministerŭ r. ung. de agricultură în cercurile agricultorilorŭ. Apoi agricultorulŭ sĕ nu uite principiulŭ: ca sĕ înainteze împreună cu spiritulŭ timpului și sĕ folosĕscă invențiunile moderne din străinătate, și sĕ-șĭ procure aceste două sorte, fiindŭ sigurŭ, că va obținea unŭ resultatŭ favorabilŭ. Pentru ca publiculŭ sĕ nu fiă indusŭ în eróre, observămŭ, că atâtŭ sorta de Schlanstädter câtŭ și ceea Mammuth Sackfülse află calitate originală numai la magazinulŭ de sĕminţe Edmund Mauthner, Budapesta.

Tergulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch. La 14 Sept. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 143,285 capete, la 15 Sept. au întratŭ 871 capete și au eșitŭ 750 rĕmânêndŭ la 16 Sept. unŭ numĕrŭ de 143408 capete. — Se notéză: marfa *ungurêscă* veche, grea dela — pănă la — — cr.. marfă *ungurescă* tineră grea dela 48 — cr. pănă la 48½ cr., *de mijlocŭ* dela 48½ cr. pănă la 49 cr — *ușóră* dela 50 — cr. pănă la 51 — cr. — *Marfă țĕrănéscă* grea dela — pănă la — cr. — *de mijlocŭ* dela — cr. pănă la — cr. *ușóră* dela 49 — cr. pănă la 51 cr. — *Marfă de România* de *Bákony* grea dela — cr. pănă la — cr. transitto mijlociă grea dela — cr. pănă la — cr. însĕ transito ușóră dela — cr. pănă la — cr. transito dto țeposă grea dela — cr. pănă la — cr. transito mijlociă dela — cr. pănă la — cr. *Marfă sêrbescă* grea dela 47—48 cr. transito, mijlociă grea dela 47—48 cr. transito. ușóră dela 48—48½ cr. Porcĭ îngrășațĭ de unŭ anŭ dela — cr. pănă la — cr., îngrășațĭ cu cucuruzŭ dela — cr. pănă la — cr., îngrășațĭ cu ghindă dela — cr. pănă la — cr. Cântărițĭ la gară cu 4½.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Septemvre. are 30 ḑile. Vinicerŭ.

1891 Ḑilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele rĕsare	Sórele apune
Dum.	8 (†) Nasc. Précuratei	20 Eustachius	5. 45	6. 2
Lunĭ,	9 PP. Ioachim și Ana	21 Mateiu	5. 46	5. 59
Marțĭ,	10 Mart. Minodora	22 Laurice	5. 47	5. 57
Mercurĭ,	11 Cuv. Teodora	23 Tecla	5. 49	5. 54
Jói,	12 Mart. Autonom	24 Gerhard	5. 51	5. 53
Vinerĭ,	13 Mart. Cornelin	25 Cleofas	5. 52	5. 51
Sâmb.	14 (†) Inălț. St. Crucĭ	26 Ciparian	5. 53	5. 48

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 16 Sept. n. 1891

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilogr. dela	pănă
Grâu Bănățenescŭ	80	10 60	10.80
Grâu dela Tisa	80	10.60	10.80
Grâu de Pesta	80	10.55	10.75
Grâu de Alba-regala	80	10.60	10.80
Grâu de Bácska	80	10.60	10.80
Grâu ung. de nordŭ	80	—.—	—.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilgr. dela	pănă
Sĕcară		70—72	9.50	9.65
Orzŭ	nutrețŭ	60—62	6.—	6.40
Orzŭ	de vinars	62.—	6.55	7.05
Orzŭ	de bere	64.—	.—	.—
Ovĕsŭ		39.41	6.—	6.20
Cucuruzŭ	bănăț.	75	6.45	6.50
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	6.40	6.45
Cucuruzŭ	„	—	.—	.—
Hirișcă	„	—	6.—	6.25

	Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	pănă
Prețulŭ pe 100 chilograme.	Sem. de trif.	Luțernă ungur.	—.—	—.—
	—	francesă		—.—
	—		—.—	—.—
	„	roșiă	—.—	—.—
	Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.—	38.—
	Oleu de in		5.65	5 75
	Uns. de porc	dela Pesta	54.50	54.75
	„	dela țéră	—.—	—.—
	Slănină	svêntată	45.—	46 —
	„	afumată	52.—	54.—
	Sĕu		37.	38.—
	Prune	din Bosnia în buțĭ		
	„	din Serbia în sacĭ		
	Lictarŭ	slavonŭ nou	—.—	.—
	„	bănățenescŭ		
	Nucĭ	din Ungaria		
	Gogoșĭ	ungurescĭ		
	„	sêrbescĭ		
	Miere	brută	—.—	—.—
	„	galbină strecurată	—.—	—.—
	Ceară	de Rosenau	137.	138.
	Spirtŭ	brutŭ	19.—	19.50
	„	Drojdiuțe de spirt	21.50	21.75

Prețurile cerealelor din piața Brașovŭ.

din 18 Septemvre 1891.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta austriacă. fl.	cr.
1 H.-L.	Grâu cel mai frumos	7	70
„	Grâu mijlociu . .	7	20
„	Grâu mai slabŭ . .	6	40
„	Grâu mestecatŭ . .	4	50
„	Sĕcară frumósă .	6	—
„	Sĕcară mijlociă .	5	80
„	Orzŭ frumosŭ .	4	50
„	Orzŭ mijlociu .	4	30
„	Ovĕsŭ frumosŭ .	2	40
„	Ovĕsŭ mijlociu .	2	30
„	Cucuruzŭ	5	—
„	Mălaiu	4	60
„	Mazĕre	9	—
„	Linte	14	—
„	Fasole	4	70
„	Sĕmênță de inŭ . .	9	50
„	Sĕmênță de cânepă	5	80
„	Cartofĭ	—	90
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	48
„	Carnea de porcŭ .	—	48
„	Carnea de berbece	—	28
100 kile	Sĕu de vită próspĕtŭ	24	—
	Sĕu de vită topitŭ	36	—

Cursulu pieței Brașovŭ.

din 19 Septemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9 26	Vênd.	9 30
Argintŭ românescŭ	„	9.20	„	9.25
Napoleon-d'orĭ	„	9.26	„	9.30
Lire turcescĭ	„	10 46	„	10.51
Imperialĭ	„	9.44	„	9 49
Galbinĭ	„	5.40	„	5.45

Bursa din Bucurescĭ din 16 Sept.

Valorĭ	%	se cump
Rentă română perpetuă 1875	5%	103.½
Renta română amortisabilă . .	5%	99.½
dtto	4%	84.¼
Renta rom. (rurale convertite)	6%	101.¾
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866 .	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraș. Bucurescĭ .	5%	—.—
idem idem din 1884	5%	95.¾
idem idem din 1890	5%	94.—
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	—.—
idem idem	5%	99.¼
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	103.½
idem idem	6%	102.—
idem idem	5%	95.¼
Credit Fonc. Urban din Iașĭ. .	5%	86.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr V. N.	276.—
Banca Națion. ult. div. 83.—	500	1555.—
Dacia-România ult. div. 30 lei	200	384.—
Naționala de asig. ult. div. 32 lei	200	388.—
Banca Rom. ult. div. fr. 15.— .	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div.5 l.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 15 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div. . .	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	—.—
Agio în Bursă	—	—.—
Rubla de hârtie	—	
Banca Națion. a României .	—	
Scompt.	5%	
Avansurĭ pe efecte	6%	
Avansurĭ pe Lingourĭ	6%	

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 18 Septemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	102 85
Renta de hârtiă 5%	100 30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.25
dto argintŭ	97.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune] . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune] . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	111.50
Bonurĭ rurale ungare	8 ,75
Bonurĭ croato-slavone	104.70
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	140.50
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului . .	130 50
Renta de argintŭ austriacă	90.55
Renta de hârtiă austriacă	90 55
Renta de aurŭ austriacă	109 75
Losurĭ din 1860	136.80
Acțiunile băncei austro-ungare . .	1008.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. .	324.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr. .	274.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.59
Napoleon-d'orĭ	9.52
Mărcĭ 100 împ. germane	57.75

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Nr. 11426—1891 655,3-3

PUBLICAȚIUNE.

Din fundațiunea senatorului **Friderică de Closius** se dau sume de banĭ până la **10,000 fl. v. a.** cu garanția hipotecară și cu interese 6% și celŭ puținŭ 1% amortisațiune.

Doritorii sĕ se anunțe la subscrisulŭ magistratŭ.

Brașovŭ, în 29 Augustŭ 1891.

Magistratulŭ orășenescŭ.

Nr. 6051—1891 663,3—1

Publicațiune.

Deórece în fiecare anŭ se împarte între soldațĭ cu serviciulŭ militarŭ prestatŭ o parte din venitulŭ fundațiunei „principelui Schwarzenberg-Grüne,“ de aceea se provócă toțĭ acei soldațĭ cu serviciulŭ militarŭ prestatŭ, dela sergențĭ-majorĭ în josŭ, carĭ suntŭ născuțĭ în comitatulŭ Brașovŭ séu aparținŭ acestui comitatŭ șĭ carĭ au dreptulŭ de a fi împărtășițĭ din acéstă fundațiune, de a'șĭ așcerne subscrisului căpitănatŭ petițiunile de ajutorare până în *1 Noemvrie a. c.* cu atâtŭ mai multŭ, deórece petițiunile așcernute după acestŭ terminŭ se vorŭ respinge.

Brașovŭ, 10 Septemvre 1891.

Căpitănatulŭ orășenescŭ.

Szám 840—1891. k. i. b. 665,1

Hirdetmény.

Brassó város tanácsának 9903/1891 sz. a. kelt felterjesztése folytán méltóztatott m. kir. kereskedelemügyi minister úr ő Nagyméltósága f. évi September hó 3-án 51860/I sz. a. kelt m. rendeletével a Brassó városi bolonyai kútutcza megnyithatása céljából a kisajátitási eljárást a bemutatott kisajátitási terv és összeirásban foglalt területre az 1881. évi XLI. t. czikk 33-ik §-a alapján elrendelni és következő §§-ait tartsa szem elött.

Ennek folytán küldetik egy Tompa Sándor vármegyei főjegyző esetleg Dr. Jekel Frigyes t. főjegyző mint bizottsági elnök, Lázár Gerő kir. főmérnök Windt Lajos urakból és egy tóllvivőből álló bizottság ki, mely hivatva lesz mindazon igények és észrevételek fölött határozni, a melyeket a felek az 1881. évi 41. t. cz. I-sö fejezete alapján netalán emelnek; a kututczára vonatkozó kisajátitási tervrajz és az összeirás Brassó város tanácsánál közszemlére tétetnek a tárgyalást megelőzőleg 15 napon át ki.

A tárgyalási határnap pedig tüzetik folyó évi október 7-ik és esetleg következő napjára ki, mely napokon a kiküldött bizottság tárgyalásait mindig délelőtt 9 órakor a vármegyei teremben meg fogja kezdeni. (Rudolf kör 13. sz. II-ik emelet.)

A kitüzött napon mindenött a vonatkozó községi elöljáróságnak, azután sorszám szerint az érdekletteknek észrevételei fognak tárgyalás alá vétetni.

A kiküldött bizottság a kisajátitási terv megállapitása felett akkor is fog érdemileg határozni, ha az érdekeltek közül senki sem jelent meg.

A tárgyalásnál jogában áll minden tulajdonosnak a kisajátitási terv ellen és minden telekkönnyvi érdekeltnek a felajánlott ár ellen felszólalni és kifogásait jegyzőkönyvre adni.

Ennek elmulasztása azon jogi következménnyel jár, hogy a nem nyilatkozóra nézve *a*) közhirdetésnél a kisajátitási terv, *b*) szabályszerüen teljesitett egyéni értesitésnél pedig — mint jelen esetben — ugy a kisajátitási terv mint a felajánlott ár végleg megállapitottnak és általa elfogadottnak tekintetik.

A megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Ezen tárgyalás alkalmával fog a barátságos egyezség előzetesen mindig megkiséreltetni és ha létre jött, jegyzőkönyvre vétetni. Ha nem sikerült, fog az eljáró bizottság a felek kölcsönös meghallgatása és érveik megfontolása s a hol szükségesnek látja, nyomban teljesitendő és jegyzőkönyvre veendő szemle után érdemleges határozatot hozni.

A határozat szoval rögtön kihirdettetik és irásba foglalva, az iratokhoz csatoltatik.

A meg nem elégedő félnek jógában áll a határozat ellen m. kir. kereskedelemügyi minister ur ő Nagyméltóságához felfolyamodni, köteles azonban a felfolyamodást az eljáró bizottsághoz a kihirdetéstől számitandó 3 nap alatt irásban benyujtani vagy szóval bejelenteni.

Ezen felfolyamodások fölött véglegesen fog a nagyméltóságu m. kir. kereskedelemügyi ministerium határozni.

Brassóvármegye közigazgatási bizottságának 1891. évi szeptember 14-én tartott üléséből.

Ürmösi Maurer Mihály s. k.,
cs. és kir. kamarás és Brassóvármegye főispánja.